

Enternasyonal Komünist Akım

Dünyanın bütün işçileri, birleşin!

tr.internationalism.org

turkiye@internationalism.org

Workers of the world, unite!

Prolétaires de tous les pays, unissez-vous!

Karkerên hemû welatan, yekbin!

Proletarier aller Länder vereinigt Euch!

اودحت! ملالاعلا لامع اي!

Proletari di tutti i paesi, unitevi!

Proletärer i alla länder, förena er!

¡Proletarios del mundo uníos!

Προλετάριοι όλου του κόσμου, ενωθείτε!

দলগুলির মজদদ এক হও!

Бүтүн өлкөлөрин пролетарлары, бирлешин!

Arbeiders aller landen, verenigt u!

!מפוע כל העולם תתאחד

Proletários de todos os países, uni-vos!

Պրոլետարներ բոլոր երկրների, միացե՛ք

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

दमयिक्मंमजददएक हवै

دیوش دجتم ناه چ نارگراک

전 세계 노동자여, 단결하라!

万口のプロレタリアよ、口結せよ

Wanggagawa sa buong daigdig, magkaisa!

全世界无口者，口合起口！

Világ proletárai, egyesüljetek!

Kaikkien maiden työläiset liittykää yhteen!

Mayıs 68

İçindekiler

Mayıs 68: Fransa ve Dünya'daki Öğrenci Hareketi

- 28 Mart'tan 13 Mayıs 1968'e
- Dünya Geneline Öğrenci Hareketi

Fransa ve Dünya'daki Öğrenci Hareketi

- Protestoların Nedenleri
- Duvarlardaki Sloganlar
- 60'ların Öğrenci Hareketinin Sınıfsal Niteliği

İşçi Sınıfının Uyanışı

- Grevin Yayılması
- Burjuvazinin Tepkisi
- İşe Dönüş

Fransa'da ki Genel Grevin Uluslararası Önemi

- Fransa Bir İstisna Değildi
- Fransa'da ki Mayıs 68 Grevinin Enternasyonal Önemi
- Devrimci Kuvvetlerin Enternasyonal Dirilişi**
- Karşı Devrimin Komünist Hareket Üzerindeki Tahribatı
- Devrimci Güçlerin Yenilenmesi
- Enternasyonal Komünist Akım'ın Oluşumu

Diğer Broşürler;

- Enternasyonal Komünist Akım Platformu
- Türkiye Komünist Partisi'nde Sol Kanat
- Sol Komünizm Bir Çocukluk Hastalığına Cevap – Yoldaş Lenin'e Açık Mektup Herman Gorter (1920)

Mayıs 68: Fransa ve Dünya'daki Öğrenci Hareketi

Kırk yıl önce, 22 Mart 1968'de, Paris'in batı banliyölerinden biri olan Nanterre'de, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra uluslararası tarihin önemli olaylarından bir tanesi; basın ve Fransız politikacıların genellikle '68 olayları' diye tabir ettiği olaylar başladı. O gün olanlar, kendi başına sıra dışı değildi. Paris'te bulunan Amerikan Ekspres şubelerine karşı bir saldırıya karıştığı söylenen aşırı sol bir öğrencinin tutuklanmasına karşı bir protesto düzenlenmişti. Onun 300 yoldaşı bir amfide toplantı düzenlediler ve 142'si akşam Üniversite Konsey odasını işgal etmeye karar verdiler. Bu Nanterre öğrencilerinin huzursuzluklarını ilk gösterişleri değildi. Tam bir sene önce zaten öğrenciler ile polis arasında üniversitede yurtlarında kadınların yapabildiği ama erkeklere yasak olan serbest dolaşım meselesi üzerinde çatışmalar çıkmıştı. 16 Mart 1967'de, yurtlarda kalan 500 kişinin oluşturduğu ARCUN adlı bir grup pek çok şeyin yanında 21 yaşından büyük öğrencilere bile reşit değil muamelesi yapan üniversite kurallarının yürürlükten kaldırılması çağırısı yapmıştı. Sonrasında, 21 Mart'ta, hükümetin talebi üzerine polis kızlar yurdunu orada bulunmuş olan ve binanın tepesinde barikat kurmuş olan 150 kişiyi tutuklamak amacıyla kuşatmıştı. Fakat ertesi sabah polis kendisini birkaç bin öğrenci tarafından çembere alınmış bulacaktı ve en sonunda öğrenci barikatlarına dokunmadan kaçma emrini alacaktı. Fakat bu olaylar, ve öğrencilerin öfkelerinin başka yansımaları, özellikle üniversite reformuna dair 1967 sonbaharında gündeme gelen 'Fouchet Planı'na karşı tepkiler, kısa ömürlüydü. 22 Mart 1968 tamamen farklı bir olaydı. Bu tarihi izleyen olaylar birkaç hafta sonra savaştan beri en büyük öğrenci hareketine ve daha önemlisi neredeyse bir ay boyunca 9 milyon işçinin katılımıyla uluslararası işçi hareketinin tarihindeki en büyük greve yol açacaktı.

Komünistler için, şu anda atılan nutukların çoğunun iddialarının aksine, Fransa'daki '68 olaylarını'nın büyük kısmını oluşturan, büyük ve 'radikal' olmasına rağmen öğrenci ajitasyonu değildi. Hareketin açık bir biçimde en önemli ve can alıcı noktası işçilerin greviydi ve bu grevin büyük tarihsel önemiydi. Bu ilk bölümde öğrenci hareketine değinmeye çalışacağız.

28 Mart'tan 13 Mayıs 1968'e

Ayrılmadan önce, Konsey odasını işgal etmiş olan 142 kişi, hareketi korumak ve geliştirmek için 22 Mart Hareketi'ni (M22) kurmaya karar verdiler. Bu gayri-resmi bir hareketti ve başta Ligue Communiste Revolutionnaire (LCR) örgütünden Troçkistleri ve aralarında Daniel Cohn-Bendit'in de olduğu bazı anarşistleri de kapsıyordu, ve Nisan sonunda Union des Jeunes Communistes Marxistes-Leniniste'den (UJCML) Maocular da, birkaç hafta içerisinde 1200'den fazla kişi ile birlikte harekete katıldılar. Üniversitenin duvarları "Profesörler: hem siz hem de kültürünüz ihtiyarlamış", "Yaşamamıza izin verin", "Rüyalarınızı gerçeklik olarak kabul edin" gibi posterler ve sloganlarla kaplandı. M22, Alman öğrencilerin benzer faaliyetlerini izleyerek 29 Mart'ı 'üniversitenin eleştirisi' günü ilan etti. Üniversite dekanı üniversiteyi 1 Nisan'a kadar kapamaya karar verdi fakat okul açılınca ajitasyon tekrar başladı. 1000 öğrencinin karşısında, Cohn-Bendit: "Kapitalist sömürünün gelecek kadroları olmayı reddediyoruz" diye duyurdu. Öğretmenlerin çoğu muhafazakâr bir tepki geliştirdiler: 22 Nisan'da, aralarında "solcu"ların da bulunduğu on sekiz profesör "provakatörlerin maskelerinin düşmesi ve cezalandırılmaları için gerekli önlemlerin alınması ve çalışılması" çağrısı yaptı. Dekan bir dizi baskıcı yöntem benimseyerek polise kampüste serbest hüküm sürme hakkı verdi, basın ise "küçük grupların" ve "anarşistlerin" "deliliğine" karşı harekete geçti. Fransız Komünist Partisi'de bu çizgiye düşüyordu: 26 Nisan'da merkez komite üyesi Pierre Juquin, Natterre'de bir toplantı düzenledi ve "Ajitatörler işçi çocuklarının sınavları geçmesini engelliyorlar" dedi. Öte yandan bu lafları ettikten sonra konuşmasını bitirip kaçabilmesi mümkün olmadı. Hümanite'de Komünist Parti'nin 2 numaralı adamı Georges Marchais ise "Bu sahte devrimcilerin maskeleri enerjik bir biçimde düşürülmelidir çünkü onlar objektif olarak Gaullist iktidara ve büyük kapitalist tekellere hizmet ediyorlar" şeklinde bir yazı yazdı.

Nanterre kampüsünde aşırı soldan öğrencilerle Paris'ten "Bolşi'leri dövmeye gelen" faşist Occident grubu arasındaki kavgalar gittikçe sıklaşıyordu. 2 Mayıs'ta dekan yine üniversiteyi kapatmaya karar verdi ki bu kararı da polis uyguladı. Nanterre öğrencileri ertesi gün Sorbonne bahçesinde bir toplantı düzenleyerek üniversitenin kapatılmasını ve M22'nin aralarında Cohn-Bendit'in de bulunduğu sekiz üyesine karşı yapılmış disiplin işlemlerini protesto etmeye karar verdiler.

Toplantıda sadece 300 kişi vardı: öğrencilerin büyük çoğunluğu finallere çalışıyordu. Fakat ajitasyona son vermek isteyen hükümet bir darbe vurmaya karar verdi, Latin Kanadı'nı işgal etti ve polis Sorbonne'u kuşattı. Polis üniversiteye girmişti ki bu yüz yıllardır olmamış bir şeydi. Sorbonne'da kalan öğrenciler engellenmeden okuldan çıkabileceklerine dair garanti almışlardı ama kadınlar serbestçe çıkarken erkekler düzenli bir şekilde polis araçlarına götürülüyordu ki öğrenciler de bundan kaçıyorlardı. Bir anda yüzlerce öğrenci Sorbonne'daki meydana toplandı ve polise meydan okudu. Bunun üzerine polis öğrencilerin üzerine biber gazı yağdırmaya başladı: fakat alan öğrenciler tarafından alınmıştı ve öğrencilerin sayısı da gittikçe büyüyordu ve artık polise

ve polis arabalarına saldırıyorlardı. Çatışmalar gece boyu dört saat devam etti: 72 polis yaralandı ve 400 gösterici tutuklandı. Bir sonraki gün, polis Sorbonne'u tamamen kuşattı, bu arada öğrenciler hapsilere gönderiliyordu. Bu sertlik politikası, ajitasyonu durdurmak bir yana ona devasa ve kitlesel bir güç kazandırdı. 6 Mayıs Pazartesi gününden itibaren Sorbonne'un etrafındaki polislerle çatışmalar M22'nin UNEF'in (öğrenci sendikası) ve SNESUP (öğretmen sendikası) düzenlediği her biri bir öncekinden büyük olan eylemlerle birleşerek "Sorbonne öğrencilere", "polis Latin Kanadından defol" ve her şeyden önce "yoldaşlarımızı serbest bırakın" diye bağırarak 45,000 kişilik devasa bir harekete dönüştü. Üniversite öğrencilerine katılan liseli, öğretmen, işçi ve işsiz sayısı sürekli artıyordu. Eylemler hızla Seine'den taşarak Başkanlık Sarayına yakın olan Champs-Élysée'ye yayıldı. Genelde La Marseillaise veya Last Post'un sözlerinin duyulduğu Arc de Triomphe'da şimdi Enternasyonal marşı yankılanıyordu. Eylemciler farklı bölgelerdeki bazı kasabalarda da zafer kazandılar. Hükümet 10 Mayıs'ta Nanterre'i tekrar açarak bir iyi nitet gösterisi yapmak istedi. O akşam on binlerce eylemci Latin Kanadına, Sorbonne'u kuşatmış polislerin karşısına çıktı. Akşam dokuz sularında bazı eylemciler barikatlar yapmaya başladı. Gece yarısı, üç öğrenci ve üç öğretmenin oluşturduğu bir delegasyon Paris Akademisi rektörüyle görüştüler, fakat rektör Sorbonne'un açılacağı sözünü verirken 3 Mayıs'ta tutuklanan öğrencilere dair bir söz vermedi. Sabah iki civarında, CRS'nin (Fransız çevik kuvvet birimi) başını çektiği polis bol miktar biber gazı attıktan sonra barikalara saldırdı. Çatışmalar çok şiddetliydi ve iki tarafta da yüzlerce yaralı bıraktı. 500'den fazla gösterici tutuklandı. Latin Kanadında, pek çok kişi eylemcileri evlerine kabul ederek ve onları polisin attıkları biber gazından korumak için sokağa su dökerek eylemcilere sempatilerini gösterdiler. Bütün bu olaylar ve özellikle baskı güçlerinin vahşeti, yüz binlerce insan tarafından radyodan dakikası dakikasına takip ediliyordu. Sabah saat sekizde radyo bir kasırga vurmuşa dönen Latin Kanadında 'düzenin hüküm sürdüğünü' ilan ediyordu. 11 Mayıs Cumartesi Paris'te ve bütün Fransa'da öfke devasaydı. Kendiliğinden ülkenin her yerinde sadece öğrencilerin değil başta genç işçiler ve öğrencilerin aileleri olmak üzere farklı kökenlerden yüz binlerce işçinin katıldığı eylemler gerçekleşti. Yer yerde üniversiteler işgal edildi, sokaklarda ve meydanlarda insanlar tartışmaya ve baskıcı güçleri lanetlemeye başlamıştı.

Bu durumla karşı karşıya kalınca başbakan Georges Pompidou akşam, 13 Mayıs Pazartesi'den itibaren polisin Latin kanadından çekileceğini, Sorbonne'un yeniden açılacağını ve hapisteki öğrencilerin serbest bırakılacağını duyurdu.

Aynı gün, (o zamana kadar 'solcu' öğrencileri lanetlemekten başka bir şey yapmamış olan ve Komünist Parti'ye yakın olan) CGT dahil bütün sendika merkezleri, ve hatta bazı polis sendikaları bile baskıyı ve hükümet politikasını protesto etmek amacıyla 13 Mayıs'ta bir grev ve gösteri çağrısı yaptı. 13 Mayıs'ta ülkedeki her şehir İkinci Dünya Savaşı'dan beri gerçekleşen en büyük eylemlere sahne oldu. İşçi sınıfı kitlesel bir biçimde öğrencilerin yanında yerini almıştı. Sık kullanılan sloganlardan biri, 13 Mayıs 1958'te iktidarı tekrar almış De Gaulle'e karşı "On yıl, artık yeterli!" sloganıydı. Eylemler-

den sonra hemen hemen bütün üniversiteler, sadece öğrenciler tarafından değil ama aynı zamanda pek çok genç işçi tarafından işgal edilmişti. Heryerde herkes konuşabiliyordu. Tartışmalar üniversiteler ve baskı konularıyla sınırlı değildi. Çalışma koşulları, sömürü, toplumun geleceği gibi sosyal sorunlar ele alınmaya başlanmıştı.

14 Mayıs'tan da tartışmalar pek çok yerde devam ediyordu. Bir gün öncesinin devasa eylemlerinden ve oradan alınan güç ve cesarettten sonra, hiçbir şey olmamış gibi devam etmek artık imkansızdı. Nantes'da, Sud-Aviation işçileri, en genç işçilerin başını çektiği kendiliğinden bir greve gittiler ve fabrikayı işgal etmeye karar verdiler. İşçi sınıfı dizginleri eline almaya başlamıştı...

Dünya Geneline Öğrenci Hareketi

13 Mayıs 1968'deki devasa eylemleri doğuran olaylar zincirini göz önünde bulundurduğumuz zaman, hareketin büyümesinin nedeninin öğrencilerin eylemlerinden çok yetkililerin baskıcı yöntemleriyle fark etmeden ateşi sürekli körüklemiş olmasından kaynaklandığını görebiliriz. Zaten Fransa'daki öğrenci hareketi, Mayıs 68'deki boyutlara ulaşana kadar, özellikle ABD ve Almanya gibi ülkelere kıyasla çok daha ufak ve güçsüzdü.

Bu dönemin en kitlesel, devasa ve önemli hareketinin gerçekleştiği ülke, en büyük dünya gücü olan Amerika Birleşik Devletlerinden başkası değildi. Hatta öğrenci protestolarının kitlesel bir nitelik kazandığı ilk örnek de Kuzey Kaliforniya'daki Berkeley Üniversitesi'nde gerçekleşmişti. Öğrencileri seferber eden ilk nedenler temelde üniversitelerde Vietnam savaşı ve ırksal ayrımcılığa karşı serbest siyasi tavır koyma yanlısı olan 'konuşma özgürlüğü hareketi' kaynaklıydı. Burjuvazi öncelikle aşırı bir baskıyla karşılık vermişti ve bir üniversitede oturma eylemi yapan öğrencilerin üzerine polisi salarak 800 kişiyi tutuklamıştı. En sonunda, 1965'in başında, üniversite yetkilileri ABD'deki öğrenci hareketinin temel merkezlerinden olacak üniversitelerde siyasi faaliyet yürütülmesine izin verdiler. Aynı zamanda, Ronald Reagan "Berkeley'deki düzensizliği temizlemek" sloganıyla, bütün tahminlere rağmen 1965 sonunda Kaliforniya valiliğine seçilmişti.

Öğrenci harekete hızla kitlesel ve devasa boyutlara ulaştı ve ilerleyen yıllarda ırksal ayırım, kadın haklarının savunulması ve herşeyden önce Vietnam savaşına karşı çıkma gibi sorunlar üzerinden radikalleşti. Bir yandan pek çok genç Amerikalı öğrenci savaşa gitmekten kurtulmak için yurtdışına çıkarken, ülkedeki üniversitelerin çoğunluğu savaş karşıtı hareketten etkileniyorlardı. Aynı zamanda büyük şehirlerde siyahların yaşadığı gettolarda büyük isyanlar patlak veriyordu (savaşta gönderilen genç siyahların sayısı çok fazlaydı). 1968'in 23 Nisan'ından 30 Nisan'a kadar New York'taki Kolombiya Üniversitesi, yakındaki siyah gettosu Harlem'de yaşayanların desteğiyle, üniversitenin çeşitli akademik bölümlerinin Pentagon'a yardım edişine karşı öğrenciler tarafından işgal edildi. Bu ABD'deki öğrenci hareketinin en yüksek noktalarından biriydi ve en şiddetli günleri Ağustos sonunda Chicago'da, Demokratik Parti kurultayı sırasında gerçekleşen isyanlar sırasında yaşandı.

Pek çok başka ülkede de bu dönemde öğrenci hareketleri gelişti.

Japonya: 1965'ten itibaren, öğrenciler polise karşı çetin kavgalar örgütleyen Zangakuren liderliği altında Vietnam Savaşı karşıtı eylemler gerçekleştiriyordu. 1968'de "Kanda'yı (Tokyo'nun üniversite kanadı) Latin Kanadına çevirelim" sloganını yükselttiler.

Britanya: bu ülkedeki öğrenci hareketi Fransa veya ABD'de olduğu düzeyde olmasa da onun da Ekim 1966 gibi bir tarihte bile Londra Ekonomi Okulunda öğrencilerin yeni yöneticinin Rhodesia ve Güney Afrika'daki ırkçı rejimlerle bağlarından dolayı protesto etmesi gibi olaylarda ifade buluyordu. Londra Ekonomi Okulu protestolardan etkilenmeye devam etti, mesela Mart 1967'de disiplin cezalarına karşı beş günlük bir oturma eylemi gerçekleşti ve bu ABD'deki örnekleri kopyalayan deneysel bir 'özgür üniversite'nin kurulmasıyla sonuçlandı. 1967 yılının Aralık ayında Regent Caddesindeki Politeknik'te ve Holborn Hukuk ve Ticaret Üniversitesinde kurumların karar verme sürecinde öğrenci temsili talep eden oturma eylemleri gerçekleştirildi. Mayıs ve Haziran 1968'de Essex Üniversitesi, Hornsey Sanat Üniversitesi ve Hull, Bristol ve Keele üniversitelerinde protestolar gerçekleşti ve bu protestolar Cryodan, Birmingham, Liverpool, Guildford üniversitelerinde ve Royal Sanat Üniversitesinde de protestolar tetikledi. En görülmeye değer eylemler ise Vietnam Savaşı'na karşı yapılan eylemlerdi: 67 Mart ve Ekim ayında, 68 Mart'ında ve en kitlesel olarak Ekim 1968'de farklı kesimlerden öğrenci ve işçilerin bir araya geldiği eylemlerde polisle çatışmalar ve Londra'daki Grosvenor Meydanı önünde tutuklamalar gerçekleşti.

İtalya: öğrenciler Mart ayında pek çok üniversitede, özellikle Roma'da Vietnam Savaşı'na karşı ve üniversite yetkililerinin politikalarına karşı eylemler yaptılar.

İspanya: Mart ayında Madrid Üniversitesi öğrencilerin Vietnam savaşına ve de Frankocu rejime karşı ajitasyonlar nedeniyle 'süresiz' olarak kapatıldı.

Almanya: Vietnam savaşına karşı öğrenci mücadeleleri 1967'de zaten gelişiyordu ve bu durum Sosyal Demokratlar'dan kopmuş aşırı sol SDS'nin etkisini arttırıyordu. Berlin'de aşırı solun lideri Rudi Dutschke'ye medya kodamanı Axel Springer'in histerik propagandasından etkilenen bir genç tarafından düzenlenen silahlı saldırının ardından bu hareket radikalleşti ve kitlesel bir nitelik kazandı. Dikkatler Fransa'nın üzerine çekilmeden önce, birkaç hafta boyunca Almanya'daki öğrenci hareketi Avrupa'daki ülkelerin çoğunu esinlendiren bir dayanak noktasıydı.

Bu liste bu dönemde gerçekleşen herşeyi kapsamaktan çok uzak. Kapitalizmin merkezinde bulunmayan ülkeler de 1968 hareketlerinin gidişatından aynı şekilde etkilenmişlerdi (Brezilya ve Türkiye'deki öğrenci hareketleri bu hareketlerden bazılarıydı). Mesela Meksika'da yaz sonunda hükümetin 12 Ekim'deki Olimpiyat Oyunları 'huzurlu' bir biçimde gerçekleştirilebilsin diye birkaç düzine öğrenciyi ölü, yüzlercesini ise yaralı bırakarak Tlatloco'daki öğrenci eylemine saldırmıştı.

Bu hareketleri nitelendirenin ne olduğu net: herşeyden önce, Vietnam savaşının reddi. Fakat mantıksal olarak, Hanoi ve Moskova rejimlerinin müttefiki olan Stalinist partilerin bu hareketlerin tıpkı Kore Savaşı sırasında olduğu gibi başlarını çekmelerini beklenebilir bir durumken, 68'de durum hiçbir şekilde böyle değildi. Tam tersine, bu partilerin eylemlerde hemen hemen hiçbir etkinlikleri olmadı ve çoğu zaman bu hareketlere tamamen karşıydılar. 1960'ların sonundaki öğrenci hareketlerinin temel özelliklerinden bir tanesi budur ve bu özelliği hareketin gerçek önemini göstermektedir.

Fransa ve Dünya'daki Öğrenci Hareketi

Şimdi ise yukarıda bahsi geçen hareketin, gerçek önemine değineceğiz. Bunu yapmak için ise şüphesiz öğrenci eylemlerinin temel nedenlerini hatırlamak gerekiyor.

Hareketin Gelişmesinin Nedenleri

Daha önce de vurguladığımız gibi, ABD'nin Vietnam'da yürüttüğü savaşa muhalefet bütün batı ülkelerinde en yaygın ve belirleyici meseleydi. Bu bağlamda öğrenci ayaklanmasının geliştiği ilk ülkenin ABD olması şüphesiz rastlantı değildir. Amerikan gençliği savaş sorunuyla doğrudan yüzleşiyordu, çünkü acil olarak sözde 'özgür dünyayı' savunmak için yurtdışına gönderiliyorlardı. On binlerce genç Amerikalı hükümetlerinin politikasını canlarıyla ödedi, yüz binlercesi Vietnam'dan yaralı ve sakat döndü, yaşadıkları dehşet milyonlarcasında hiçbir zaman silinmeyecek izler bıraktı. Kendilerini içinde buldukları ve bütün savaşların değişmez niteliği olan dehşet dışında pek çok asker şu soruyla yüzleşmek durumunda kaldı: Vietnam'da ne yapıyoruz? Resmi açıklama askerlerin 'demokrasiyi', 'özgür dünyayı' ve 'medeniyeti' savunmak için orada olduklarıydı. Fakat yaşadıkları gerçek, bu açıklamaları paramparça etti:

korumakla yükümlü oldukları Saigon rejiminin 'demokrasi' ile alakası yoktu ve medeni bir yanı da yoktu: bir hayli yozlaşmış bir askeri diktatörlükten başka bir şey değildi bu rejim. Savaş alanındaki Amerikan askerleri, onlardan barbarca davranmaları, yoksulları, silahsız köylüleri, kadınları, çocukları ve yaşlıları terörize etmeleri ve katletmeleri istendiğinde 'medeniyeti' savunduklarına inanmakta güçlük çekiyorlardı. Fakat savaşın vahşetinden rahatsızlık duyan sadece askerler değildi, bu durum Amerikan gençliğinin büyük bir kısmı için de geçerliydi. Genç erkekler savaşa gitmekten, genç kadınlar eşlerini kaybetmekten korkuyordu, fakat rahatsızlık bunlarla da sınırlı değildi; hergün daha fazla kişi savaştan dönen 'gaziler' veya sadece televizyon görüntüleri aracılığıyla savaşın ifade ettiği barbarlıktan haberdar oluyordu (Vietnam savaşı sırasında ABD medyası o kadar sıkı kontrol edilmiyordu. ABD hükümeti bu 'hatasını' 1991 ve 2003 Irak savaşlarında düzeltti). ABD hükümetinin 'demokrasinin savunusu' konusundaki naralarıyla Vietnam'daki eylemlerinin arasındaki aleni çelişki, yetkililere ve Amerikan burjuvazisinin geleneksel değerlerine karşı isyancı hisleri besleyecekti (Böylesi bir durum İkinci Dünya Savaşı'nda görülmemişti: ABD askerleri yine aynı şekilde, özellikle 1944'te Avrupa'nın işgali sırasında cehennemi yaşamışlardı. Öte yandan, yetkililerin Nazi rejiminin barbarlığını öne süren propagandaları sayesinde kurban edilmeleri hem kendilerince hem de toplumun büyük bir kesimince kabul edilmişti). Bu isyan, öncelikle 'Çiçek Gücü' ve 'Savaşma Seviş' gibi pasifist ve şiddet-karşıtı sloganlar kullanan hippy hareketinden gelecekti. Bu bağlamda ciddi boyuttaki ilk öğrenci hareketinin San Fransisko'nun banliyolarındaki Berkeley Üniversitesinde, hippylerin Mekke'sinde gerçekleşmesi şaşırtıcı değildi. Eylemciler tarafından gündeme getirilen mevzular ve daha önemlisi kullanılan yöntemler Hippý hareketinin etkilerini taşıyordu. Üniversite içerisinde özellikle siyahların toplumsal hakları için ve ordunun kampüste öğrencileri kafalayıp savaşa gönderme çabalarını lanetlemek için siyasi propaganda yapabilmek için 'konuşma özgürlüğü' edinme hedefi ve bu doğrultuda şiddet-karşıtı bir oturma eylemi düzenlenmiş olması bu etkilerin örnekleri sayılabilir. Buna rağmen, diğer ülkelerde ve özellikle 1968'de Fransa'da da karşılaşacağımız gibi Berkley'in üzerinde uygulanan baskı (800 tutuklama) hareketin 'radikalleşmesinde' önemli rol oynadı. 1967'de, Abbie Hoffman ve Jerry Rubin tarafından şiddet-karşıtlığından uzaklaşan Uluslararası Gençlik Partisi'nin kurulması ile isyan hareketi kapitalizm karşıtı 'devrimci' bir perspektif edinmişti. Hareketin yeni 'kahramanları' artık Bob Dylan veya Joan Baez değil, (Rubin'in 1964'te Havana'da tanıştığı) Che Guevara gibi kişilerdi. Hareketin ideolojisi bulanıktı. Hareket, özgürlük kültürü, özellikle cinsel özgürlük ve uyuşturucu kullanımının serbest olması gibi anarşist öğeler taşıyordu, ama aynı zamanda Küba ve Arnavutluk'un örnek ülkeler olarak görülmesi gibi Stalinist öğelere de sahipti. Eylem yöntemleri büyük ölçüde anarşistlerden devşirilmişti. Şiddet-karşıtı eylemlerin yerini alay etme ve provake etme gibi yöntemler almıştı. Dolayısıyla Hoffman-Rubin kanadının ilk eylemlerinden biri New York borsasında sahte banknotlar fırlatıp insanları onları almak için kapışmaya itmektir. Benzer bir biçimde, 68 yazındaki Demokrat Parti kongresinde hareket bir yandan polisle şiddetli bir çatışmaya hazırlanırken diğer yandan da adı Pigasus olan bir domuzu ABD Başkanlığına aday olarak sunuyordu (Bu hareket yirminci yüzyılın başında içlerinden birinin kığını seçimde aday gösteren bazı Fransız anarşistlerinin eylemini hatırlatıy-

ordu).

ABD'deki isyan hareketinin temel özelliklerini özetlemek gerekirse, bu hareketin Vietnam'daki savaşa, ırksal ayrımcılığa, cinsler arasındaki eşitsizliğe ve geleneksel Amerikan değerlerine karşı bir protesto hareketi olarak sunulduğu söylenebilir.

Hareketin aktörlerinin büyük çoğunluğu kendilerini burjuvazinin asi çocukları olarak sundular; bu hareketin proleter bir sınıf niteliği yoktu. Hareketin 'teorisyenlerinden' birinin felsefe profesörü Herbert Marcuse olması şaşırtıcı değildi. Marcuse'a göre işçi sınıfı düzen tarafından 'içselleştirilmişti' ve kapitalizme karşı devrimci kuvvetler ayrımcılığın siyah kurbanları, Üçüncü Dünya köylüleri veya asi entellektüeller arasında bulunabilirdi ancak.

Batı ülkelerinin çoğunda, 60'larda öğrenci dünyasının içerisinde faal olan hareketler ve ABD'deki hareket arasında güçlü benzerlikler vardı: Vietnam'daki Amerikan işgalinin reddi, genel olarak ve özellikle üniversitelerde otoriteye başkaldırış, geleneksel ahlaka ve özellikle cinsel ahlaka başkaldırış. İşte bu yüzden otoriterliğin simgesi olan stalinist partiler, ABD'nin Vietnam'ı işgalini protesto etseler, ABD'nin Vietnam'daki düşmanlarını destekleseler ve kendilerine 'anti-kapitalist' deseler de bu hareketler içerisinde yankı bulamadılar. Şüphesiz SSCB'nin imajı 1956 Macar İşçi Ayaklanması'nın bastırılmasıyla bir hayli zedelenmişti ve Brezhnev resminin asılmasını mümkün kılacak bir imajdan yoksundu. 1960'ların asileri odalarını daha sunulabilir bir 'kahraman' olan fakat yine bir Stalinist parti mensubu Ho Chi Minh, daha da romantik bir görüntüsü olan ve 'egzotik' olma avantajına sahip bir Stalinist partinin mensubu olan Che Guevara veya hem Amerikan stalinist partisinin bir üyesi, hem de Che Guevara gibi karizmatik bir siyahî kadın Angela Davis gibi kişilerin posterlerini odalarına asıyorlardı.

Özellikle hem Vietnam karşıtı, hem de 'özgürlükçü' olan bu biçim en çok Almanya'da güçlüydü. Bu ülkede hareketin temel sözcüsü olan Rudi Dutschke Doğu Almanya'dan gelmişti ve çok genç bir yaşta olmasına rağmen Macaristan Ayaklanması'nın bastırılmasına karşı çıkmıştı. Dutschke'nin ideolojik kaynakları (Marcuse'un bir parçası olduğu) Frankfurt Okulu'nun bahsettiği 'Genç Marx' ve ayrıca Durumcu Enternasyonal (Internationale Situationniste) idi. Alman 'parlamento-dışı muhalefeti', Mayıs 68'in şafağında, bütün Avrupa'da öğrenci ayaklanmasının temel dayanak noktasıydı.

Duvarlardaki Sloganlar

68'de Fransa'daki öğrenci hareketinin geliştirdiği meseleler ve talepler büyük ölçüde benzeşiyordu. Öte yandan, hareketin gelişimi boyunca Vietnam savaşına dair söylenenler yerlerini Durumculuk, anarşizm, hatta sürrealizmden etkilenmiş, duvarları "duvarlar sözümüzdür" ifadeleriyle kaplayan sloganlara bıraktı.

Anarşist temaları şu sloganlarda görebiliyoruz:

*Yıkma tutkusu aynı zamanda yaratıcı bir güdüdür (Bakunin).
Yasaklamak yasaktır.
Özgürlük bütün suçları bastıran bir suçtur.
Seçimler: ahmaklar için tuzaklar.
Kabalık devrimin yeni koludur.*

Bu sloganlar cinsel özgürlük temalı sloganlarla tamamlanıyordu:

*Birini ve herkesi sevin.
Zihniniz ne kadar çok açılıyorsa, fermuarınız o kadar çok açılıyordu.
Ne kadar çok sevişirsem, o kadar çok devrim yapmak istiyorum. Ne kadar çok
devrim yaparsam, o kadar çok sevişmek istiyorum.*

Durumcu perspektif ise şu sloganlarda görülebilir:
*Kahrolsun tüketici toplumu!
Kahrolsun meta toplumu!
Yabancılaşmayı ortadan kaldırın!
Asla çalışma!
Arzularımı gerçeklik olarak kabul ediyorum çünkü arzularımın gerçekliğine
inanıyorum.
Açıktan ölmenin kesinliğinin yerini sıkıntıdan ölme ihtimalinin alacağı bir
dünya istemiyoruz!
Sıkılmak karşı-devrimcidir.
Zaman öldürmeden yaşa ve engellenmeden oyna.
Gerçekçi ol, imkansız iste.*

Aynı zamanda kuşak farkı da işlenen bir konuydu. Kuşak farkı ABD ve Almanya'da önemli bir sorundu ve bir hayli kırıcı ve ayrımcı sloganlara yol açıyordu:

*Koş yoldaş, eski dünya arkanda.
Gençler sevişir, ihtiyarlar müstehcen jestler yapar.*

Benzer bir şekilde Fransa'da Mayıs 68'de, barikatlarda şu sloganlar duyuluyordu:

*Barikatlar sokağı kapıyor ama yolu açıyor.
Bütün düşüncelerin sonucu çelik kuvvetin boğazındaki tuğladır.
Kaldırım taşlarının altında kumsal var.
Son olarak dönemde yaygın olan kafa karışıklığı şu sloganlarda açıkça
görülebilir.
Devrimci düşünce yoktur, sadece devrimci eylem vardır.
Söyleyeceğim bir şey var, ama ne söyleyeceğimi bilemiyorum.*

60'ların Öğrenci Hareketinin Sınıfsal Niteliği

Bu sloganlar, diğer ülkelerde ortaya atılan sloganların büyük çoğunluğu gibi, 60'ların öğrenci hareketinin proleter bir sınıfsal niteliği olmadığını göstermektedir. İtalya ve tabii ki Fransa gibi bazı ülkelerde işçi sınıfının mücadeleleriyle öğrenciler arasında bir köprü kurma çabaları genel durumu değiştirmez. Bu tutum bir yandan işçilere tepeden bakan diğer yandan ise mavi yakalı proleterlere, marksist klasikleri yarı sindirmişlerin kahramanlarına hayranlıkla, ef-sanevi varlıklarmış gibi bakan bir yaklaşımı da beraberinde getirdi.

Özünde 1960'ların öğrenci hareketi küçük burjuva bir sınıfsal niteliğe sahipti ve bunun en açık göstergelerden biri de 'yaşamı hemen değiştirme' isteğiydi. Bu hareketin avant-garde kesiminin şiddetin fetişleştirilmesini de içeren 'devrimci' radikalliği de yine hareketin küçük burjuva doğasını ortaya koymaktaydı. Ayrıca, 1968'deki öğrencilerin 'devrimci' kaygıları şüphesiz içten ve iyi niyetli olmakla beraber Üçüncü Dünyacılık (Guevarizm ve Maoculuk) veya anti-faşizm bu hareketin içinde bir hayli güçlüydü. Hareket devrime dair romantik bir bakış açısına sahipti, fakat devrimin başını çekecek olan işçi sınıfının gerçek gelişimine dair hiçbir fikir ortada yoktu. Fransa'da kendilerinin 'devrimci' olduğuna inanan öğrenciler için Mayıs 68 hareketi zaten devrimdi ve her gün tekrar tekrar kurulan barikatlar 1848'in ve 1871 Komün'ünün mirasçılarınıymış gibi kavranıyordu.

60'lardaki öğrenci hareketinin en önemli meselelerinden biri 'kuşaklar arası çatışma', yeni kuşakla her türlü eleştiriye maruz kalan aileleri arasındaki çok önemli bölünmeydi. Özellikle yeni kuşağın ailelerinin oluşturduğu kuşağın İkinci Dünya Savaşı'nın neden olduğu açlık hatta kıtlıktan kurtulmak için çok fazla çalışmış olması sadece maddi durumla ilgilenmekle suçlanmalarına neden olmuştu. Buradan da 'tüketim toplumunun' başarılarına dair fantaziler ve "asla çalışma" gibi sloganlar doğmuştu! Karşı-devrimin gücü ve şiddeti karşısında teslim olmuş kuşağın çocukları, anne babalarını konformizm ve kapitalizmin taleplerine boyun eymekle suçluyorlardı. Benzer şekilde, pek çok aile çocuklarının kendilerinden daha iyi hayatları olsun diye yaptıkları fedakarlıkları kabul etmekte gösterdikleri isteksizliği anlamıyordu.

Öte yandan, 60'lardaki öğrenci ayaklanmasında gerçek bir ekonomik unsur da mevcuttu. Bu dönemde işsizlik ve iş bulma tehditi şu anki kadar gerçek gözük-müyordu. Dönemin öğrenci gençliğinin temel kaygısı daha önceki üniversite mezunlarıyla aynı statüye sahip olamayacak olmalarıydı. Gerçekten de 1968 kuşağı, dönemin sosyologlarının bolca incelediği orta katmanların proleterleşmesi olgusuyla ilk defa ve bir hayli sert bir biçimde karşılaşan kuşak oldu. Bu olgu, üniversite öğrencisi sayısının artışıyla, kriz açıkça kendisini göstermeden birkaç yıl önce başlamıştı. Bu yükseliş sadece ekonomik ihtiyaçlardan değil ama aynı zamanda ailelerin çocuklarına kendilerinininkinden daha iyi bir ekonomik durum sağlama isteği ve bunu yapma ihtimalinden de kaynaklanmıştı. Diğer şeylerin yanında, öğrenci nüfusunun 'kitleleşmesi' de üniversitelerin temelde üst sınıflara ayrılmış olduğu dönemden kalma otoriter yapıya ve yöntemlere karşı bir tepki oluşmasını sağladı.

Öte yandan, 1964'te başlayan öğrenci hareketinin kapitalizmin bir 'bolluk' döneminde başladığını kabul etsek bile, bu durum ekonomik durumun ciddi bir biçimde kötüleştiği ve öğrenci gençliğinin tepkisinin güçlendiği 1967 yılında kesinlikle aynı değildi. 1968 hareketinin tepe noktasına çıkmasını anlamamızı sağlayan nedenlerden biri de budur. Neden Mayıs 1968'de dizginleri işçi sınıfının eline aldığını da bu duruma dayanarak açıklamamız mümkündür.

İşçi Sınıfının Uyanışı

Mayıs 68'de gerçekleşen olaylara dair söylenen yalanlara karşı, devrimcilerin gerçeği tekrar ortaya dökmeleri, bu olayların derslerini çıkartmaları ve onların çiçeklerden oluşmuş bir çığır altında gömülmesini engellemeleri gereklidir. Bundan önceki bölümlerde, '68 Olayları'nın ilk unsuru olan öğrenci ayaklanmasını irdelediğimiz iki makede bunu yapmayı amaçladık. Şimdi ise hareketin temel unsurunu, yani işçi sınıfı hareketini ele alacağız.

Grevin Yayılması

Nantes'da hareketi başlatan, öğrencilerle aynı yaşlarda olan genç işçilerdi. Nedenleri bir hayli basitti: "eğer grev bile yapamayan öğrenciler hükümeti geriletebiliyorsa, işçiler de hükümetin geri çekilmesini sağlayabilirler". Kentteki öğrenciler de işçilerle dayanışmak için onların yanına geldiler ve kardeşlik çağrısıyla grev gözcülerinin arasına karıştılar. Burada Fransız Komünist Partisi ve parti kontrolündeki sendika CGT'nin "patronların ve işçileri bakanlığının maaşa bağladığı solcu provatatörlere karşı" uyarılarının etkisinin zayıflığı da ortaya çıkmıştı.

14 Mayıs akşamında toplam 3100 işçi grevdeydi.

15 Mayıs'ta, hareket Cléon'daki Renault fabrikasına ulaşmıştı, Normandiya'da ve ayrıca bölgedeki iki başka fabrikada topyekün grev, sınırsız işgal, fabrikaya kilitlenmiş patronlar ve fabrika kapılarında kızıl bayraklar vardı. Günün sonunda 11,000 kişi grevdeydi.

16 Mayıs'ta, diğer Renault fabrikaları da harekete katıldılar: Flins'te, Sandouville'de, le Mans'da ve Billancourt'ta kızıl bayraklar dalgalandı. O gece sadece 75,000 işçi grevdeydi ama Renault işçilerinin mücadeleye katılması önemli bir işaretti: Fransa'daki en büyük fabrika (35,000 kişiyle) grevdeydi ve uzun süredir söylenildiği gibi "Renault hapşurursa Fransa nezle olacak"tı.

17 Mayıs'ta 215,000 işçi grevdeydi: grev Fransa'nın tamamına, özellikle taşrada yayılmaya başlıyordu. Hareket tamamen kendiliğinden gelişmişti; sendikalar sadece hareketin arkasından izleyebiliyordular. Heryerde genç işçiler en ön saflardaydı. Öğrenciler ve genç işçiler defalarca yan yana geldiler ve dayanıştılar: genç işçiler öğrencilerin işgal ettiği fakültelere giderek öğrencileri gelip fabrika yemekhanelerinde yemek yemeye davet ettiler.

Özel talepler yoktu ortada. Canına tak etmişlik hissi hakimdi yalnızca. Normandiya'da bir fabrikanın duvarlarında "Onurla yaşama zamanı geldi!" yazıyordu. O gün, tabandan gelen baskıdan ve aynı zamanda daha önceki grevlerle daha alakalı olan CFDT'nin (Solcu bir sendika konfederasyonu) gerisinde kalmaktan korkan CGT grevin yayılması çağrısı yaptı. O zamanlarda söylendiği şekliyle 'sürüye ayak uydurmuştu' CGT. Yapılan çağrı bir gün sonraya kadar bilinmiyordu.

18 Mayıs'ta, öğleden önce, CGT'nin yaptığı çaprı daha duyulmadan bir milyon işçi grevdeydi. Akşama bu sayı 2 milyon olmuştu. 20 Mayıs Pazartesi günü 4 milyon işçi grevdeydi ve bir gün sonra bu sayı 6 buçuk milyon olmuştu. 22 Mayıs'ta, 8 milyon işçi, süresiz olarak greve çıkmıştı. Bu uluslararası işçi sınıfı hareketi tarihinin en büyük greviydi. Ondan önceki büyük grevlerden, yani bir hafta süren 1926 İngiltere genel greviden ve Fransa'daki 1936 Mayıs-Haziran grevlerinden çok daha devasaydı.

Bütün sektörler grevin içerisindeydiler: endüstri, ulaşım, posta, telekomünikasyon, eğitim, memuriyet (pek çok bakanlık bile neredeyse felç olmuştu), basın-yayın (ulusal televizyonda grev vardı, işçiler sansürlenmeyi protesto ediyorlardı), araştırma laboratuvarları vb. Cenaze kaldırıcıları bile greve çıkmıştılar (Mayıs 68'de ölmek iyi bir fikir değildi!). Hatta profesyonel sporlar bile greve katılmıştı: Fransız Futbol Federasyonu binasının tepesinde kızıl bayrak dalgalanıyordu. Sanatçılar da dışarıda kalmak istememişlerdi: Cannes Festivali yönetmenlerin tavrı nedeniyle yarıda kesilmişti.

Bu dönemde işgal edilmiş fakülteler (ve ayrıca Paris'teki Odeon Tiyatrosu gibi işgal edilmiş diğer kamu binaları) sürekli siyasi tartışmaların yürütüldüğü mekanlar haline geldiler. Pek çok işçi, özellikle (ama sadece değil) genç işçiler bu tartışmaların bir parçası oldular. Toulouse'da, gelecekte Enternasyonal Komünist Akım Fransa şubesinin temellerini atacak olan ufak çekirdek işgal

edilmiş JOB fabrikasında işçi konseylerine dair fikirlerini anlatmaya davet edildi. Bu olayın en ilginç yanı ise bu davetin CGT ve Fransız Komünist Partisi militanlarından gelmiş olmasıydı. Fabrikadaki Fransız Komünist Partisi militanları, büyük Sud-Aviation fabrikasından JOG grev gözcülerini 'desteklemek' için gelen CGT yetkilileriyle, fabrikaya 'solcuların' girmesi için izin alabilmek amacıyla tam bir saat tartıştılar. Altı saatten daha uzun bir süre, işçiler ve devrimciler, kartonların üzerinde oturup devrimi, işçi sınıfı hareketinin tarihini, sovyetleri ve hatta Fransız Komünist Partisi ve CGT'nin ihanetlerini tartıştılar. Sokaklarda, kaldırımlarda pek çok tartışma gerçekleşti (Mayıs 68'de hava Fransa'nın her yerinde güzeldi!). Tartışmalar kendiliğinden ortaya çıktı, herkesin söyleyecek bir şeyi vardı (bir slogan 'Konuşuyoruz ve dinliyoruz' diyor-du). Her yerde bir şenlik havası vardı; tabii ki korku ve nefretin tırmandığı zengin mahalleleri hariç.

Fransa'nın her yerinde, hem mahallelerde hem de büyük fabrikaların etrafından 'Eylem Komiteleri' kuruldu. Bu komitelerin içerisinde mücadelenin nasıl yürütüleceğine dair, devrimci perspektife dair tartışmalar yürütülüyordu. Bu gruplar genellikle solcular veya anarşistler tarafından kuruluyordu fakat bu örgütlerin dışından pek çok kişi de geliyordu. Devlet radyo televizyon istasyonu ORTF'deki Eylem Komitesi, Fransız televizyonlarının ünlü isimlerinden Michel Drucker tarafından kurulmuştu ve bir başka ünlü sima olan Thierry Roland'ı da barındırıyordu.

Burjuvazinin Tepkisi

Bu durumun karşısında, egemenlik sınıf bir süre için bozguna uğramış durumda kaldı. Bu düzensizlik burjuvazinin şaşkın ve etkisiz müdahale çabalarında görülebilir.

Dolayısıyla 22 Mayıs'ta sağcıların çoğunlukta olduğu Ulusal Meclis, solun iki hafta önce önerdiği sansür önerisini tartıştı ve reddetti: Fransız cumhuriyetinin resmi kurumları başka bir dünyada yaşıyor gibiydiler. Bu Almanya'da yaşayan Daniel Cohn-Bendit'in ülkeye geri dönmesini yasaklayan devletin aynısıydı. Bu karar sadece öfkeyi arttırmıştı: 24 Mayıs'ta pek çok eylem gerçekleşti, Cohn-Bendit'e konulmuş giriş yasağı protesto ediliyor, eylemciler : "Sınırlar bir bok ifade etmez!" ve "Hepimiz Alman Yahudileriyiz!" sloganları atıyorlardı (Cohn-Bendit bir Alman Yahudisi idi). CGT "maceracılar" ve "provakatörlere" (yani 'radikal' öğrencilere) karşı söyledikleri pek çok genç işçinin eylemlere gitmesini engellemedi.

Akşam Cumhurbaşkanı General de Gaulle bir konuşma yaptı, konuşmasında Fransızların "katılım" (bir tür sermaye ve emek birliği) konusunda görüşlerini ortaya dökebilecekleri bir referandum önerdi. Gerçek duruma dair daha habersiz olamazdı. Bu konuşma hükümetin ve burjuvazinin genelinin şaşkınlığını ve içerisinde bulunduğu karmaşa ve panik ortamını ortaya koyuyordu.

Konuşmadan bir gün sonra belediye çalışanları böyle bir referandum örgütlemeyi reddedeceklerini açıkladılar. Aynı şekilde yetkililer oy formlarını

bastıramıyorlardı: ulusal matbaalarda çalışan işçiler grevdeydiler ve grevde olmayan özel matbaalar basmayı reddettiler: özel matbaa sahipleri işçilerle yeni bir sorun daha istemiyordu.

Sokaklarda, eylemciler konuşmayı taşıdıkları radyolardan dinlediler ve daha da öfkelenildiler: "Konuşması bize bir hakarettir!" bağırıışları yükseliyordu. Gece boyunca Paris'te ve birkaç başka şehirde çatışmalar oldu, barikatlar kuruldu. Pek çok cam kırıldı, bazı arabalar yakıldı ki bunlar kamuoyunun öğrencilere karşı çevrilmesinde rol oynadı. Aslında eylemcilerin arasına Gaullist milislerin veya sivil polislerin 'olayları karıştırmak' ve toplumu korkutmak için girmiş olması mümkündür. Bazı öğrencilerin barikatlar kurarak ve arabaları, 'tüketim toplumunun' sembollerini yakarak 'devrim yaptıklarını' düşündükleri doğrudur. Fakat herşeyden önce bu eylemler eylemcilerin, yani öğrencilerin ve genç işçilerin, yetkililerin tarihin en büyük grevine karşı gülünç ve provakatif tepkisine karşı öfkelerini ifade ediyordu. Düzene karşı bu öfkenin bir ifadesi kapitalizmin simgelerinden Paris Borsası'nın ateşe verililiydi.

Ancak bir gün sonra burjuvazi sonunda etkili bir şekilde harekete geçti: 25 Mayıs Cumartesi günü Çalışma Bakanlığı sendikalar, patronlar ve hükümet arasındaki pazarlıkları başlattı.

Patronlar pazarlıklar başlar başlamaz, sendikaların hayal ettiğinden çok fazla fazlasını vermeye hazır olduklarını gösterdiler: burjuvazinin korkmuş olduğu ortadaydı. Başbakan Pompidou görüşmelere başkanlık etti: Pazar sabahı CGT'nin patronu Seguy ile bir saatlik bir birebir görüşme yaptı: Fransa'daki toplumsal düzenin korunmasından sorumlu iki kişinin, hiçbir tanık olmadan düzeni nasıl tekrar sağlayacaklarını konuşmaları gerekiyordu. (Daha sonra dönemin Toplumsal İşler Devlet Sekreteri olan Chirac'ın da bir tavan arasında CGT'nin iki numarası Krasucki'yle görüştüğü ortaya çıktı).

26/27 Mayıs gecesi "Grenelle Antlaşmaları" sonuçlanmıştı:

1 Haziran'dan itibaren herkeş %7, 1 Ekim'den itibaren de %3 zam

Asgari ücrette %25'lik bir artış

Sağlık hizmetlerine hastanın katkı payının (sosyal güvenliğin ödemediği hastane masrafları) %30'dan %25'e düşürülmesi

Özel Firmalarda sendikaların tanınması,

Özellikle (haftada ortalama 47 saat olan) iş günü süresinin de içerisinde bulunduğu bir dizi meseleye dair pazarlıklar yapılacağına dair belirsiz sözler Hareketin önemi ve gücü göz önünde bulundurulursa bu gerçek bir provakasyondur:

%10'luk zam bu dönemde özellikle ciddi olan fiyat artışları tarafından yenilip bitirilecekti;

ücret paketinde enflasyona karşı hiçbir güvence yoktu

çalışma saatlerinin azaltılmasına dair "40 saatlik çalışma haftasına doğru ilerlenilecektir" gibi bir ibare dışında hiçbir şey söylenilmemesi (ki 40 saatlik çalışma haftası resmi olarak 1936'da kazanılmıştı!); hükümetin önerdiği çizelgeye göre bunun gerçekleşmesi tam 40 yılı bulacaktı!;

³⁵₁₇ sadece en fakir işçiler bir kazanım elde etmişlerdi (ki bu onları işlerine geri göndererek işçi sınıfını bölmek anlamına geliyordu) ve sendikalar sabotajcılıkları nedeniyle cömertçe ödüllendirilmişlerdi.

27 Mayıs'ta "Grenelle Anlaşmaları" kitlesel işçi toplantıları tarafından oy birliğiyle reddedildi.

Renault Billancourt'ta sendikalar televizyon ve radyodan yayınlanacak büyük bir 'gösteri' düzenlediler: görüşmelerden çıkan CGT patronu Seguy gazetecilere: "İşe dönüş uzak değildir" dedi Billancourt'taki işçilerin bunun bir örneğini göstereceği umuduyla. Fakat 10,000 Bilancourt işçisi şafakta buluşmuş ve sendika liderleri daha gelmeden hareketi devam ettirme kararı almışlardı.

CGT'nin 'tarihsel' liderlerinden olan ve 1936'daki görüşmelerde mevcut olan Benoit Frachon "Grenelle antlaşmalarının milyonlarca işçiye umut bile edemeyecekleri komforu getireceğini" duyurdu: bu sözler işçiler tarafından ölümcül bir sessizlikle karşılandı.

CFDT'den Andre Jeanson öncelikle grevi devam ettirmek yönünde sonuçlanan ilk oylamadan hoşnut olduğunu söyledi ve mücadeleden, işçi öğrenci dayanışmasından bahsederek kitlenin desteğini çekti.

Seguy en sonunda "Grenelle'de kazanılanların nesnel bir tutanağını" sundu: ısıklıklar ve yuhalamalar dakikalarca sürdü. Seguy bunların üzerine "Duyduğum kadarıyla bunun olmasına izin vermeyeceksiniz" dedi: işçiler onu alkışlıyordu şimdi, fakat yine de kitleden "Bizimle dalga geçiyor" gibi laflar yükseliyordu. "Grenelle Anlaşmalarının" reddedildiğinin en iyi kanıtı ise şuydu:

27 Mayıs'ta grevcilerin sayısı 9 milyona yükseldi. Aynı gün Paris'teki Charléty Stadyum'unda öğrenci sendikası UNEF, söylemi CGT'tan bir adım daha radikal olan CFDT ve solcu gruplar tarafından çağırısı yapılan büyük bir toplantı düzenlendi. Konuşmaların söylemi bir hayli devrimciydi: sonuçta amaç CGT ve Fransız Komünist Partisi'ne karşı büyüyen tepkiyi yönlendirmek için bir alan yaratmaktı. Solcuların yanı sıra 50'ler hükümetinin eski patronlarından Mendes-France gibi sosyal demokrat politikacılar da mevcuttu. Cohn-Bendit de eylemde kendini gösterdi (gerçi bir gün önce Sorbonne'da zaten görülmüştü). 28 Mayıs'ta sermayenin solunun partileri oyunlarına başladılar.

Sabahleyin Sol Demokrat ve Sosyalist Federasyonu'nun (bu oluşumun içerisinde Sosyalist Parti, Radikal Parti ve çeşitli ufak solcu gruplar bulunuyordu) başkanı François Mitterand bir basın toplantısı düzenledi: bir iktidar boşluğu olduğunu düşünerek Cumhurbaşkanlığına adaylığını açıkladı. Öğleden sonra Waldeck-Rochet, Fransız Komünist Partisi'nin patronu, "Komünist katılımı" bir hükümet kurulması önerisini yaptı: resmi KP için sosyal demokratların durumdan tek başlarına faydalanmalarını önlemek önemliydi. Bir gün sonra, 29 Mayıs'ta, CGT düzenlediği büyük eylemde "halk hükümeti" çağırısı yaptı. Sağcılar hemen "komünist komplo" çığlıkları atmaya başladılar.

Aynı gün General de Gaulle 'ortadan kayboldu'. De Gaulle'un istifa ettiği söylentileri ortaya atıldı fakat aslında o Almanya'daki işgal güçlerini kontrol eden General Massu'yla, ordunun desteğini teyit etmek üzere görüşmeye gitmişti. 30 Mayıs burjuvazinin durumu kontrol altına alma çabalarında önemli bir gündü. De Gaulle yeni bir konuşma yaptı: "Mevcut koşullarda geri çekilmeyeceğim (...) Bugün itibarıyla Ulusal Meclis'i dağıtıyorum..."

Ay zamanda Paris'te, Champs-Élysées'de De Gaulle'u desteklemek için devasa bir eylem gerçekleştirildi. Bu eyleme burjuva ve zengin mahallelerinden insanlar ve ayrıca ordu kamyonlarına bindirilmiş kırsal kesimden gelenler katıldı. Gelen 'halk', zenginlerden, yüksek ökçelilerden, burjuvalardan, dini kurumların temsilcilerinden, kibirlerinden geçilmeyen üst düzey bürokratlardan, dükkânlarının pencereleri için ödün kopan esnaftan, Fransız bayrağına yapılan hakaretlere içerlemiş eski askerlerden, Fransa'nın Cezayir'deki işgal gücü gazilerinden, faşist Occident grubunun milislerinden, Vichy Fransa'sına özlemle bakan (ve aslında De Gaulle'dan da tiksinen) yaşlılardan oluşuyordu. Bu koca bir dünya dolusu güzel (!) insan işçi sınıfına karşı duyduğu nefretlerini kusmak ve 'düzene sevgisini' haykırmak için oradaydı. Kalabalığın arasında, 'Özgür Fransa'nın yaşlı gazilerinin yanından "Cohn-Bendit Dachau'ya!" sloganları yükseliyordu.

Fakat 'düzenin partisi' sadece Champs-Élysées'de eylem yapanlarla sınırlı değildi. Aynı gün CGT de "Grenelle'in kazançlarını sağlamlaştırmak için" şube şube pazarlıklar ve görüşmeler yapılması çağrısında bulundu: hareketi bitirmek için bölme taktiği uygulanıyordu.

İşe Dönüş

Bu tarihten itibaren işe dönüşler gerçekleşmeye başladı, fakat süreç yavaştı, zira 6 Haziran'da bile hala altı milyon işçi grevdeydi. İşe dönüşler dağınık bir biçimde gerçekleşti:

- 31 Mayıs'ta: Lorraine'deki demir çelik ve kuzeydeki dokuma işçileri,
- 4 Haziran'da: silah imalatı ve sigorta işçileri,
- 5 Haziran'da: elektrik işçileri ve kömür madencileri,
- 6 Haziran'da: postacılar, telekomünikasyon işçileri, toplu taşıma işçileri (Paris'te, CGT işe dönüşü hızlandırmaya çalıştı: her istasyonda sendika liderleri diğer istasyonların işe döndüğünü duyurdular fakat bu doğru değildi);
- 7 Haziran'da: ilkokul öğretmenleri;
- 10 Haziran'da: polis Flins'teki Renault fabrikasına saldırdı ve işgal etti: polislin kovaladığı bir öğrenci Sen nehrine düşerek boğuldu;
- 11 Haziran'da: CRS (Fransız çevik kuvvet birimi) Sochaux' Peugeot fabrikasına (Fransa'daki ikinci büyük) saldırdı; 2 işçi öldürüldü.

Bu olayların ardından Fransa'da yeni şiddetli gösteriler gerçekleşti: işçiler "Yoldaşlarımızı öldürdüler!" diye haykırıyorlardı. Sochaux'da işçilerin kararlı direnişine karşı CRS fabrikadan çekildi, işçiler 10 gün daha işe dönmediler. Kızgınlığın grev ateşini yeniden körükleyeceğinden korkan sendikalar (başlarında CGT) ve başlarında Fransız Komünist Partisiyle solcu partiler, ısrarla işe geri dönüş çağrısı yaptılar "ki seçimler gerçekleştirilip işçi sınıfının

zaferi tamamlansın". Resmi KP'nin günlük gazetesi l'Humanité, manşetinde: "Zaferlerinin gücüyle milyonlarca işçi işlerine dönüyor!" manşeti attı. Şimdi sendikaların 20 Mayıs'tan beri neden sistematik olarak grev çağırısı yaptıkları anlaşılıyordu: sendikalar daha az mücadeleci sektörleri işe dönmeye provoke etmek ve diğer sektörlerin moralini bozmak için mücadeleyi kontrol etmek zorundaydı.

Fransız Komünist Partisi'nin patronu Waldeck-Rochet seçim kampanyasında yaptığı konuşmalarda "Komünist Parti düzenin partisidir" diyordu. Ve yavaş yavaş burjuva düzeni geri dönüyordu:

12 Haziran: ortaokul öğretmenleri işlerine geri döndüler;

14 Haziran: Air France (Fransız Havayolları) ve ticaret gemisi işçileri işlerine geri döndüler;

16 Haziran: Sorbonne polis tarafından işgal edildi;

17 Haziran: Renault Billancourt işçileri işlerine geri döndüler;

18 Haziran: de Gaulle OAS'ın hala hapiste olan liderlerini serbest bıraktı;

23 Haziran: seçimlerin ilk turunda sağcılar üstünlük sağladı;

24 Haziran: Citroën Javel fabrikası işçileri işlerine geri döndüler (Krasucki, CGT'nin iki numarası, kitlesel işçi toplantısında çalışarak işçilere grevi bitirme çağırısı yaptı);

26: Haziran Usinor Dunkirk işçileri işlerine geri döndü;

30 Haziran: seçimlerin ikinci turunda sağ tarihsel bir zafer kazandı.

İşe son geri dönen kollardan biri devlet radyo televizyon istasyonu ORTF idi: birçok gazeteci hükümetin onlara uyguladığı kısıtlamalara ve dayattığı sansür uygulamalarına geri dönmek istemiyordu. Geri döndükten sonra pek çoğu kovulacaktı. Sonuçta düzen, devletin topluma yayılmasını uygun bulduğu haberlerle topyekün geri döndü.

Böylece tarihin en büyük grevi, CGT ve Fransız KP'sinin iddialarının aksine, bir yenilgiyle sona ermişti. Bu ezici yenilgi hareketi bastıran partilerin ve 'yetkililerin' daha güçlü bir şekilde geri dönmesiyle perçinlendi. Fakat işçi hareketi çoktandır biliyor ki: "Mücadelenin gerçek meyvesi, anlık sonuçlarında değil, işçilerin daima genişleyen birliğindedir" (Komünist Manifesto). Ayrıca anlık yenilginin ötesinde, 1968'de Fransa'daki işçiler büyük bir zafer kazandılar: kendileri için değil, dünya proleteryası için. İşte bir sonraki makalede bunu yani Fransa'nın 'neşeli Mayıs ayının' dünya çapındaki temel etkilerini inceleyeceğiz.

Fransa'daki Genel Grevin Uluslararası Önemi

Medyayı son dönemde işgal eden 1968 Mayıs'ına dair televizyon programları ve kitapların çoğunda Mayıs ayı boyunca Fransa'yı etkileyen öğrenci hareketinin enternasyonal niteliğinin sürekli altı çiziliyor. Daha önceki bölümlerde de belirttiğimiz gibi, Fransa'da ki öğrenci hareketinin kitlesel olarak gelişen ilk hareket olmadığını herkes biliyor. Aslında bu hareket tabiri caizse 1964 sonbaharında Amerikan üniversitelerinde başlamış hareketin en arka vagonuna at-

lamış bir hareket. ABD'de başlayan bu hareket batı ülkelerinin çoğunluğunu etkileyerek, diğer Avrupa ülkeleri için bir referans noktasına dönüştüğü Almanya'da 1967'de tepe noktasına ulaşmıştı. Ne var ki 60'ların öğrenci hareketinin enternasyonal karakterinin altını çizerek tatmin olan aynı gazeteci ve tarihçiler, bütün dünyada bu dönemde gelişen işçi mücadeleleri hakkında tek bir söz bile söylemiyorlar. Şurası da açık ki Fransa 68 "olaylarının" en önemli yönü olan dev grevi basitçe görmezden de gelemiyorlar. İşçi hareketinin tarihindeki en büyük grevin üstünü kapatmak onlar için bile çok zor bir şey. Fakat bundan bahsettikleri zaman da proletaryanın bu hareketini bir tür "Fransız istisnası" olarak sunmaya çalışıyorlar.

Gerçekte ise, belki de öğrenci hareketinden de fazla enternasyonal hareketin parçası olan şey Fransa'da ki işçi sınıfının bu hareketidir ve bu da ancak enternasyonal bir çerçevede kavranabilir. Bu makalede diğer konular ile birlikte vurgulayacağımız konuda işte budur.

Fransa Bir İstisna Değildi

Mayıs 68'de Fransa'da gerçekleşen öğrenci hareketinden kitlesel bir işçi hareketinin çıkması durumu çok marjinal, istisnai durumlar dışında gerçekten de başka hiçbir ülkede mevcut değildi. Öğrencilerin hareketlenmesi, baskıya maruz kalması -ve bu baskının onu beslemesi- ve sonrasında "barikatlar gecesini" (Mayıs 10/11) takiben hükümetin geri çekilmesinin sadece hareketi serbest bırakmayıp aynı zamanda işçi grevlerine soluk verdiği apaçık ortadadır. Bununla birlikte, Fransız proletaryası böylesi bir harekete giriştiyse bunu, "öğrenciler ile aynı şeyleri yapmak için" değil, sınıf içerisinde var olan büyük ve genelleşmiş hoşnutsuzluktan ve böylesi bir kavgaya girişmek için gerekli politik güce sahip olduğundan dolayı yapabildiği.

Bu gerçek Mayıs 68 ile ilgili kitap ve TV programlarında genellikle gizlenmemiştir. Sonraki döneme damgasını vuracak şekilde işçilerin 1967'den başlayarak önemli mücadelelere giriştiği genelde hatırlanır. Özellikle de, çok sınırlı grevlerin ve sendikaların yaptığı eylem günlerinin hiçbir coşku uyandırmamış olmasına rağmen, birçok durumda sendikaların bertaraf olduğu ve devlet ile patronların sert baskılarıyla karşılaşan kimi kararlı ve çok sert mücadeleler bu dönemde gerçekleşmişti. Bu yüzden 1967'nin başından itibaren, Bordeaux'ta (Dassault havacılık fabrikasında, Lyonnaise yöresindeki Besançon'da (Rhoda'da ki işgal ve grevde, Berliet'te fabrikanın çevik kuvvet tarafından işgaliyle sonuçlanmasında), Lorraine madenlerinde, Saint-Nazaire askeri tersanelerinde (burada 11 Nisan'da her şeyi felç eden bir genel grev gerçekleşmişti) önemli mücadeleler olmuştu.

İşçi sınıfının Mayıs 68 öncesindeki en önemli kavgalarından birini verdiği yer ise Normandy'de ki Caen oldu. 20 Ocak 1968'de Saviem'deki (taşıma sektöründeki) sendika bir buçuk saatlik bir grev emri vermişti. Fakat bunun yetersiz olduğuna karar veren işçiler 23'ünde kendiliğinden işi durdurdular. İki gün sonra, sabahın dördünde çevik kuvvet grev kordonunu dağıttı ve yönetim ile 'grev kırıcıların' fabrikaya girmesini sağladı. Grevciler kent merkezine gittiler ve burada grevdeki diğer işçiler de onlara katıldı. Sabah sekizde 5000 kişi barışçıl bir biçimde meydanda toplanmış haldeyken, üstlerine ateş açılmak

dahil polisin saldırısına uğradılar. Ocak'ın 26'sında, yine kent merkezinde, sabah altıda, 7000 kişi dayanışma için bir araya geldiler. Bu eyleme öğretmenler dahil bütün sektörlerden işçiler ve çok sayıda öğrenci de katıldı. Eylem sonunda polis meydanı boşaltmak için saldırdı fakat işçilerin kararlılığı karşısında şaşırıldı. Çatışmalar gece boyunca sürdü ve 200 kişi yaralandı. Hepsisi işçi olan altı genç eylemci 15 ile bir ay arasında değişen hapis cezaları aldılar. Fakat bu baskı işçi sınıfının geri çekilmesinden çok, daha kararlı bir şekilde ileri çıkmasıyla sonuçlandı. 30 Ocak'ta Caen'de artık 15.000 kişi grevdeydi. 2 Şubat'ta patronlar ve otoriteler baskıyı geri çekmek ve %3-4 zam yapmak zorunda kaldılar. Ertesi gün işbaşı yapılmasına rağmen genç işçilerin insiyatifiyle başlayıp bir ay boyunca süren iş bırakmalar devam etti.

Şubat 67 Saint-Nazaire ve Ocak 1968 Caen, bütün çalışan nüfusun katıldığı genel grevler tarafından sarsılan tek kentler değildiler. Daha az önemli olan Redon (Mart) ya da Honfleur (Nisan) gibi kasabalar için de benzer durumlar söz konusu olmuştu. Tek bir kasabanın bütün sömürülenlerinin katıldığı böylesi kitlesel grevler Mayıs'ın ortasında bütün ülkede olacakların bir provası gibiydi.

Mayıs 1968'in açık mavi bir gökte çakan bir şimşeğe benzediği söylenemez. Öğrenci hareketi yangını başlatmış olsa da zemin çoktan buna hazırды.

Elbette 'uzmanlar' özellikle de sosyologlar, bu Fransız 'istisnasının' nedenlerini bulmak için çok çaba sarf etmiştir. Bunlar özellikle 1960'lar boyunca Fransa'da ki sanayileşmenin artan hızından, bunun nasıl bu eski tarımsal ülkeyi modern bir endüstriyel güce dönüştürdüğünden bahsederler. Bunlara göre bu olgu, çoğunlukla uyum sağlayamamış olan fabrikalardaki çok sayıdaki genç işçinin varlığı ve rolü ile açıklanmaktadır. Bu genç işçiler, sıklıkla kırsal bir çevreden gelmiş, sendikası ve fabrikanın kışla disiplinine uyum sağlamakta güçlük çeken insanlardır. Aynı zamanda profesyonel sertifikaları olsa da genelde alay kabilinden ücretler almaktadırlar. Bu durum bize hem kavgaya ilk girişinin işçi sınıfının en genç kesimi olduğunu, hem de Mayıs 68'i önceleyen önemli hareketlerin görece geç endüstriyelleşmiş batı Fransa'da geliştiğini anlamakta yardım edebilirler. Ne var ki sosyologların bu açıklamaları Mayıs 68'de mücadeleye neden sadece öğrencilerin girmeyip, her yaştan, işçi sınıfının büyük çoğunluğunun da girdiğini açıklamayı başaramaz.

Fransa'da ki Mayıs 68 Grevinin Enternasyonal Önemi

Aslında, Mayıs 68 ölçeğinde ve derinliğindeki bir grevin salt Fransa çerçevesinin çok ötesine geçen çok esaslı nedenleri bulunmaktadır. Eğer bu ülkenin bütün proleterleri kendisini bir genel greve atmışsa bu 1968'de henüz başlangıç aşamasında olan ve salt 'Fransız' değil bütün dünyayı vuran bir krizin bütün sektörleri vurmaya başlamış olmasındandır. Bu dünya ekonomik krizinin (işsizliğin büyümesi, ücretlerin donması, üretim hedeflerinin yoğunlaşması ve sosyal güvenliğe yönelik saldırılar gibi) Fransa'da ki etkileridir ki, 1967'den başlayarak işçi sınıfının mücadeleciliğini bize açıklayabilirler.

"Avrupa'nın bütün sanayileşmiş ülkelerinde ve ABD'de işsizlik yükseliyor ve

ekonomik öngörüler kasvetli bir hale gelmeye başlıyor. Britanya dengeyi korumak için önlemlerin artırılmasına gitmişse de, en sonunda 1967'de pound'u devalüe etmek zorunda kaldı ve böylelikle bir dizi ülkedeki devalüasyonu da tetikledi. Wilson hükümeti istisnai bir kısıntı programı açıkladı. Bu program kamu harcamalarında büyük azaltmaları, ücretlerde sabitlenmeyi, tüketimde ve ithalde kısıntıları ve ihracatı artırma çabalarını içermektedir. 1 Ocak 1968'de alarmı çalıp ekonomik dengeyi korumak için elzem olan sert önlemleri alma sırası (başkan) Johnson'daydı. Mart'da dolardan kaynaklı bir finansal kriz baş gösterdi. Ekonomi basını 1929 krizinin hayaletini gün geçtikçe daha çok uyandıran karamsar bir tona gittikçe daha çok kaydı. Mayıs 1968 dünya ekonomisindeki çöküntü durumuna karşı işçi kitlelerinin en önemli tepkilerinden biri olmanın önemini göstermektedir" (Revolution Internationale [eski seri] no. 2 Bahar 1969).

Gerçekten de, özel koşullar Fransa'da ki proletaryanın kriz içerisindeki kapitalizmin artan saldırılarına karşı ilk büyük kavgayı vermesine neden olmuştu. Fakat oldukça hızlı bir biçimde işçi sınıfının diğer uluslardaki kesimleri de sıraları geldiğinde mücadeleye katıldılar. Aynı nedenler aynı sonuçları doğurur.

Dünyanın diğer ucunda Arjantin'de, Mayıs 1969'da bugün 'Cordobazo' olarak hatırlananlar gerçekleşti. Mayıs'ın 29'unda, askeri cuntanın sert saldırıları ve baskısı karşısında işçi mahallelerinde gerçekleşen bir dizi hareketlenmenin ardından, Cordoba'daki işçiler (tanklarla silahlanmış olmalarına rağmen) polis ve ordu güçlerine tamamen üstün geldiler ve (ülkedeki ikinci büyük olan) kentin hakimî durumuna geldiler. Devlet ancak ertesi gün büyük birlikleri sürerek 'düzeni yeniden sağlayabildi'.

Aynı esnada İtalya'da İkinci Dünya Savaşından beri en önemli işçi mücadelesi hareketi oluşmuştu. Grevler ilkin kentin temel fabrikası olan Turin'deki Fiat'tan başlayarak, Turin ve çevre bölgelerdeki diğer fabrikalara doğru yayılarak genişledi. 3 Temmuz 1969'da, kira artışlarına karşı sendikanın düzenlediği bir günlük bir eylemde öğrencilerin de katıldığı bir işçi kafilesi Fiat fabrikasına doğru yöneldi. Bunun üzerine polisle şiddetli çatışmalar patlak verdi. Bunlar pratik olarak bütün gece sürdü ve kentin diğer bölgelerine doğru yayıldı.

Ağustos'un sonundan itibaren işçiler tatilden dönmeye başladığında, grevler yeniden başladı ve bu sefer Fiat'a ek olarak Milan'daki Pirelli'ye (lastik) ve diğer birçok firmaya yayıldı. Ne var ki Mayıs 68'den deneyim kazanan İtalyan burjuvazisi bir yıl önce Fransız burjuvazisi gibi afallamadı. Geniş toplumsal huzursuzluğun genelleşmiş bir karşıtlaşmaya dönüşmesini önlemeye çalışmak için de bu gerekliydi. Bu nedenle burjuvazinin sendika aygıtları toplu sözleşmelerin özellikle çelik, kimya ve inşaat sektörlerinde yenilenme dönemine girilmesinden, mücadeleleri dağıtmaya yönelik manevralar geliştirmek ve işçileri kendi sektörlerinde 'iyi sözleşmeler' hedefine kilitlemek için faydalandılar. Sendikalar sözde 'bağlantılı' grevler taktiğini geliştirdiler. Buna göre örneğin bir gün metal sektörü grevde olacak ertesi gün kimya sektörü ve sonraki gün de bu sefer inşaat sektöründe bir günlük grevler yapılacaktı. Kiraların art-

masına ve yaşam koşullarına karşı bazı 'genel grev' çağrıları da yapıldı fakat bunlar bölge hatta kent düzeyinde kaldı. İşyeri düzeyinde ise sendikalar, döngüsel grevleri, bir fabrikanın ardından diğerinde gerçekleşecek grevleri, patronlara mümkün olduğu kadar çok zarar verip işçilerin mümkün olan en az zararla çıkabilmesi söylemi üzerinden savundular. Bir yandan da sendikalar kendilerinden kaçmaya yönelen bir tabanı kontrol edebilmek için ellerinden geleni yaptılar. Birçok firmada geleneksel sendikalardan bıkmış olan işçiler işyeri temsilcileri seçmişse de, bunlar CGIL, CISL ve UIL adlı üç sendika konfederasyonu tarafından birleşik sendikaların 'taban örgütleri' olarak sunulan 'fabrika konseyleri' biçiminde kurumsallaştırıldılar. Sektörlerdeki 'eylem günleri' ve bölge ya da kent düzeyinde kalan 'genel grevlerin' arka arkaya geldiği birkaç ay sonra işçilerin mücadeleciliğinin yerini tükenmişlik aldığında Kasım başı ile Aralık sonu arasında başarılı bir biçimde her sektörde toplu sözleşmeler imzalanabildi. Ve hareketin öncüsü olan çelik sektörünü ilgilendirdiğinden, en önemli toplu sözleşme olan sonuncusu imzalanırken, 12 Kasım'da Milan'da bir bankada 16 kişiyi öldüren bir bomba patladı. Saldırı anarşistlerin üstüne atıldı (bu anarşistlerden biri olan Guiseppe Pinelli, Milan'da polis sorgusu sırasında öldü) fakat çok sonraları öğrenildi ki bu olayların kökleri devlet aygıtının kimi sektörlerinin içine kadar gitmekteydi. Burjuva devletin gizli yapıları, bir yandan işçi sınıfının saflarına kafa karışıklığı yayması için sendikalara yardım ederken diğer yandan da devlet baskısının araçlarını güçlendiriyordu.

İtalya proletaryası 69 sonbaharında harekete geçerken yalnız değildi. Daha az bir ölçüde Alman işçileri de Eylül'de 'ücret ılımlılaştırması' çerçevesinde sendikalar tarafından imzalanan antlaşmaya karşı patlak veren kendiliğinden grevlerle birlikte mücadeleye atılmıştı. Alman işçilerinden 'gerçekçi' olmaları bekleniyordu. Çünkü (Alman ekonomisinin savaştan beri ilk kez resesyona girdiği yıl olan) 1967'de gelişmeye başlayan dünya kapitalizminin sıkıntıları, savaş sonrası 'mucizesini' de etkileyen Alman ekonomisinin gerilemesi söz konusuydu.

Almanya'da proletaryanın bu uyanışı oldukça geçici sürmüştü olsa da özellikle önemliydi. Bir yandan Avrupa'nın en önemli ve en çok yoğunlaşmış olan kesimi buradaydı. Ama her şey bir yana, buradaki proletarya dünya işçi sınıfı içerisinde geçmişte olduğu gibi gelecekte de büyük bir önem taşıyacaktı.

Ekim 1917'de Rusya'da dünya çapındaki kapitalist egemenlik tehdit edildiğinde, dünya devrimci dalgasının kaderinin düğümlendiği ve belirlendiği yer Almanya olmuştu. 1918 ile 1923 arasında Alman işçilerinin devrimci çabalarının uğradığı yenilgi, tarihin en korkunç karşı-devrimine kapıyı açmış oldu. Ve devrimin en ileri gittiği Rusya ve Almanya'da, bu karşı devrim en derin ve barbar biçimlerini (Stalinizm ve Nazizm) aldı.

Fransa'da ki muazzam Mayıs 68 grevi ve ardından gelen İtalya Sıcak Sonbahar'ı, proletaryanın bu karşı devrim döneminden çıkmaya başladığının kanıtlarını verdiler. Almanya'daki Eylül 1969 işçi mücadeleleri bu kanıtı ispatladılar. Ve daha kesin bir ispat da Polonya'da Baltık üzerinde 1970-71 kışında, otoritelerin ilkin verdiği kanlı bastırma çabası (300 ölüm) sonra geri çekilm-

eye ve işçilerin öfkesini çekmiş olan temel mallardaki fiyat artışlarını geri almaya zorlayan mücadeleler tarafından sağlandı. Stalinist rejimler karşı-devrimin en saf ete kemiğe bürünmüş halleriydiler. İşçi sınıfı burada 'sosyalizm' adına, 'işçi sınıfının çıkarları' adına gelmiş geçmiş en kötü teröre maruz bırakılmıştı. Polonya işçilerinin 'sıcak' kışı, karşı devrimin en ağır biçimiyle var olduğu burada, 'sosyalist' rejimlerde bile, sınıf mücadelesinin tekrar gündemde olduğunu ispatladı.

1968 sonrasında bütün dünya ölçeğinde burjuvazi ve proletarya arasındaki güç dengesindeki bu temel değişimi doğrulayan bütün işçi mücadelelerini burada sayamayız. Sadece iki örnekten daha, İspanya ve Britanya örneklerinden bahsedeceğiz.

Franko rejiminin uyguladığı vahşi baskıya rağmen İspanya'da, işçilerin mücadeleciliği kitlesel bir ölçekte 1974 yılında kendisini gösterdi. Navarre'deki Pamplona kentinde Fransa 68'inde sayılandan bile fazla bir işçi başına grev günü sayısı söz konusuydu. Bütün endüstriyel bölgeleri grevler vurdu (Madrid, Asturias, Bask ülkesi). Fakat ibret verici bir işçi dayanışması örneği göstererek bölgedeki bütün firmalara dokunan grevlerin en büyük yayılmayı gösterdiği yer Barselona'nın yoğun işçi merkezleriydi. Buralarda kimi zaman bir fabrikadaki grev sadece diğer bir greve destek amacıyla gerçekleşmekteydi.

Britanya proletaryasının örneği de, bu ülkede dünyanın en yaşlı proletaryası bulunduğu için ayrıca önemlidir. 1970'ler boyunca bu ülkedeki proleterler sömürüye karşı kitlesel mücadelelere gittiler (1979'daki 29 milyon grev günüyle Britanya işçileri, istatistiksel olarak Fransa 1968'inin işçilerinin ardından ikincidir). Bu kavgacılık Britanya burjuvazisini başbakanını iki kere değiştirmek zorunda bırakmıştır.

Sonuçta, Mayıs 68'in tarihsel önemi bugün bize söylendiği gibi ne 'Fransa'nın özelliklerinde', ne öğrenci isyanında, ne de 'ahlaksal devrim'dedir. Bu tarihin önemi, dünya proletaryasının karşı-devrimden çıkması ve sermaye düzenine karşı yeniden kavgayı içeren yeni bir tarihsel döneme girildiğini göstermesidir. Bu dönemde, daha önceden karşı-devrim tarafından sessizliğe itilen ya da yok edilen proletaryanın politik akımları da yeniden gelişecektir. EKA'da bunların arasındadır.

Devrimci Kuvvetlerin Enternasyonal Dirilişi

Karşı Devrimin Komünist Hareketi Tahribi

Yirminci yüzyılın başında, Birinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında proletarya devasa kavgalar verdi. 1917'de, Rusya'da burjuva iktidarını devirdi. 1918 ile 1923 arasında Avrupa'nın en gelişmiş ülkesi Almanya'da aynı amacı gerçekleştirmek için çok büyük mücadeleler verdi. Bu devrimci dalga dünyanın İtalya'dan Kanada'ya, Macaristan'dan Çin'e, gelişkin bir işçi sınıfı olan her yerini kasıp kavurdu

Fakat nihayetinde dünya burjuvazisi işçi sınıfının bu devasa hareketini yalıtmayı başardı ve bununla da yetinmedi. Burjuvazi, sınıf düşmanının üzerine bütün işçi hareketi tarihinde görülmuş en korkunç karşı devrimi saldı. Tam da devrimin en ileri gittiği ülkelerde, Rusya ve Almanya'da Stalinizm ve Nazizm'in iki önemli temsilcisi olduğu bu karşı devrim, akla sığmayacak bir barbarlık şekli aldı.

Bu koşullar altında, devrimci dalganın öncü kolunu oluşturmuş olan Komünist Partiler karşı devrimin partilerine dönüştürüldüler.

Sosyalist partiler, 1914'te emperyalist savaş karşısında işçi sınıfına ihanet ettiklerinde, bu ihanet partiler içerisinde proleter prensiplerin savunusunu bırakmamaya kararlı akımların oluşmasına neden oldu: bu akımlar komünist partilerin kuruluşunun temellerini atacaklardı. Bunun ardından, komünist partiler ihanet ettiğinde, gerçek komünist görüşlerin savunusuna sadık sol fraksiyonların ortaya çıkmış olduğunu gördük. Öte yandan, sosyalist partiler içerisinde oportünist eğilime ve ihanete karşı savaşanlar, Rus devriminin ardından yeni bir Enternasyonal kurmalarına olanak tanıyacak kadar güç ve işçi sınıfı içerisinde büyüyen bir etkinlik kazanırken, komünist partilerden gelen sol akımlar için durum bu şekilde gelişmedi, zira karşı devrimin ağırlığı büyümekteydi. Dolayısıyla, başlangıçta Alman ve İtalyan komünist partilerinin militanlarını çoğunluğunu örgütlerken, bu akımlar süre içerisinde sınıfa dair etkinliklerini ve militan kuvvetlerinin büyük bir kısmını yitirdiler veya Hitler rejimi onları öldürmeden veya son militanları kamplara göndermeden bile Almanya örneğinde olduğu üzere çok sayıda ufak gruba bölündüler.

Dolayısıyla 1930'larda, Troçki'nin etrafındaki gitgide oportünizm tarafından yenilip bitirilen akım dışında, Hollanda'daki (proleter partinin gerekliliğini reddeden ve 'Konsey Komünizmini' savunan) Gruppe Internationaler Kommunisten (Enternasyonal Komünist Grup - GIK) veya (Bilan - Bilanço adlı teorik dergiyi çıkartan) İtalyan Komünist Partisi'nin Sol Fraksiyonu gibi devrimci görüşleri savunmaya çalışan örgütlerin militanlarının sayısı yalnızca birkaç düzineydi ve artık işçilerin mücadelesinin gidişatında bir etkileri yoktu.

İlkinin aksine, İkinci Dünya Savaşı proleterya ve burjuvazi arasındaki güçler dengesinin devrilmesiyle sonuçlanmadı, bunun tam tersi gerçekleşti. Tarihsel deneyimden öğrenmiş ve Stalinist partilerin kıymetli desteğini arkasına almış olan burjuvazi, proleteryanın her tür yeni ayaklanmasını doğmadan boğmaya özen gösteriyordu. Demokratik 'Kurtuluş'un coşku ortamına, komünist solun grupları 1930'larda olduklarından bile daha yalıtılmış haldeydiler. Hollanda'da Kommunistenbund Spartacus (Spartaküs Komünistler Birliği - SKB) GIK'in konseyci pozisyonlarının savunusu devraldı. Bu pozisyonlar SKB'den ayrılan Daad en Gedachte (Eylem ve Düşünce) grubu tarafından da aynı şekilde savunuluyordu. Bu iki grup, örgütün ve proleteryanın öncü kolunun rolünü reddeden konseyci görüşleri tarafından kısmen engellenseler de, yoğun bir basım-yayın işi yaptılar. Bununla birlikte en büyük engel karşı devrimin ideolojik ağırlığıydı. Aynı şekilde 1945'te, İtalyan Komünist Partisi'nin kurucusu Amadeo Bordiga ile İtalyan Komünist Partisinin Sol Fraksiyonu'nda önemli rol

oynamış bir militan olan Onotaro Damen'in etrafında (Battaglia Comunista - Komünist Kavga ve Prometeo adlı yayınları olan) Partito Comunist Internazionalista'nın (Enternasyonalist Komünist Partisi - EntKP) kurulması, militanlarının beklentilerini karşılamadı. Bu örgüt kurulduğunda 3000 militana sahip olsa da moral bozukluğu ve bölünmeler sonucu sürekli zayıfladı. Bu bölünmelerin en önemlisi 1952'de Amadeo Bordiga'nın etrafında (Programma Comunista - Komünist Program'ı yayınlayan Partito Comunista Internazionale'in-Enternasyonal Komünist Partisi - EKP) kurulmasına yol açanıydı. Bu bölünmelerin nedeni, 1945'teki örgütsel kuruluşa hakim olan ve 1930'larda Bilan dergisinin elde ettiği teorik kazanımların terk edilmesine dayalı olan kafa karışıklığında yatmaktaydı.

Fransa'da 1945'te Bilan'ın görüşleri çerçevesinde kurulan (fakat Alman ve Hollanda komünist sollarından belirli programatik görüşleri de içselleştirmiş olan) ve Internationalisme adlı derginin 42 sayısını çıkartan Gauche Communiste de France (GCF - Fransa Komünist Solu), 1952'de ortadan kalktı. Yine Fransa'da, Enternasyonal Komünist Partisi'ne bağlı ve le Proletaire'i yayınlayan bir takım unsurların dışında, 1960'lara kadar sınıf ilkelerini savunan bir grup da Socialisme ou Barbarie (SouB) idi. Fakat İkinci Dünya Savaşı sonrasında Troçkizm'den kopmuş olan bu grup, süreç içerisinde hızla marksizmi terketti ki bu da grubu 1966'da dağılışa götürdü.

Farklı ülkelerde çeşitli grupların varlığından da bahsedebiliriz. Fakat 1950'lerde ve 60'ların başında komünist görüşleri savunmaya devam eden akımların durumunun en belirgin özellikleri sayısal açıdan aşırı zayıf olmalarının yanı sıra yayınların gizlilik koşullarında çıkması, uluslararası yalıtılmışlık durumu ve birçok siyasi görüşten taviz verilmeye itilmeleriydi. Bu, ya basitçe grupların dağılmasına neden oldu ya da özellikle kendisini dünyadaki tek komünist örgüt olarak gören Enternasyonal Komünist Partisi'nin örneğinde olduğu gibi sektör bir geri çekilmeye yol açtı.

Devrimci Perspektifin Yeniden Hayat Bulması

1968'de Fransa'daki genel grev, sonrasında da işçi sınıfının daha önce bahsettiğimiz çeşitli devasa hareketleri, komünist devrim fikrini pek çok ülkede yeniden gündeme getirdi. Stalinizmin kendisini 'komünist' ve 'devrimci' olarak sunan yalanı dağılmaya başladı. Bu durum şüphesiz Maocular ve Troçkistler gibi SSCB'yi 'Sosyalist Anavatan'ın ideallerinden sapmakla suçlayan eğilimlerinde işine yaradı. Özellikle Stalinizme karşı mücadele tarihinden dolayı Troçkist hareket, 1968'de ikinci doğumunu yaşayarak geçmişte Stalinist partilerin üzerlerine düşmüş olan gölgelerinden sıyrıldılar. Troçkist hareketin safları, özellikle Fransa, Belçika ve İngiltere gibi ülkelerde göz alıcı bir biçimde şişti. Fakat bu akım herşeyden önce SSCB'deki sözde 'işçi' kazanımlarının savunusunu, yani bu ülkenin hüküm sürdüğü emperyalist kampın savunusunu yaptığı için İkinci Dünya Savaşı'ndan beri proleter safların bir parçası olmaktan çıkmıştı. Gerçekten de 60'ların sonunda gelişen işçi grevleri, Stalinist parti ve sendikaların işçi sınıfı düşmanı rollerini gözler önüne sermişti. Ayrıca seçim ve demokrasi sirkinin burjuva egemenliğinin araçları olduğunu göstermişti. Bu

da dünyanın çeşiti yerlerinde çok sayıda unsuru, geçmişte sendikalizmin ve parlamenterizmin karşı devrimci rolünü en açık biçimde ortaya koyan ve Stalinizme karşı mücadelede vücut bulmuş olan siyasi akımlara, yani komünist solun akımlarına yöneltti.

Mayıs 68'in ardından Troçki'nin yazıları kitlesel olarak ilgi görmeye başladı. Ayrıca Anton Pannekoek, Herman Gorter (Hollanda Komünist Solunun iki temel teorisyeni) ve Ocak 1919'da öldürülmesinden kısa bir süre önce Bolşevik yoldaşlarını Rusya'daki devrimin karşılaşılabileceği tehlikelere dair ilk uyararı Rosa Luksemburg'un yazıları da daha fazla ilgi görmeye başladı.

Bu süreçte komünist solun tecrübelerinden esinlenmiş yeni gruplar ortaya çıkmaya başladı. Gerçekten de Troçkizmin bir tür sol kanat Stalinizme dönüştüğünü anlayan unsurlar, İtalyan Solunun görüşlerinden ziyade konseyciliğe evrildiler. Bunun birkaç nedeni vardı. Bir yandan, Stalinist partilerin reddedilmesi diğer yandan komünist bir parti fikrinin kendisinin reddedilmesi ile ele gitti; diğer yandan (İtalyan komünist solunun gerçek bir enternasyonal varlığı olan tek kolu olan) Bordigist akım, komünist partinin iktidarı alması ilkesi ve kendi saflarında 'monolitizm' gibi İtalyan komünist soluna güveni azaltan görüşleri savunuyordu. Bunun yanı sıra, Bordigistler Mayıs 68'in tarihsel önemini tamamen görmezden gelerek bu hareketi yalnızca bir öğrenci hareketi olarak değerlendirdiler.

Konseycilikten etkilenmiş akımlar yeni yeni ortaya çıkmaya başlayadursun, daha önceden mevcut olanlar eşi benzeri görülmemiş bir başarı elde ediyor ve bir yandan saflarının büyük ölçüde bir şekilde güçlendiğini görürken diğer yandan kendilerinin hareket içerisinde bir kutup olarak hareket etme potansiyelini fark ediyorlardı. Bu özellikle 1958'de SouB'dan ayrılmış olan Informations et Correspondances Ourvieres (ICO) adlı grup için geçerliydi. 1969'da bu grup Brüksel'de Daniel Cohn-Bendit, Alman komünist solunun ABD'ye göç etmiş ve burada farklı konseyci dergiler çıkartmış militanı Paul Mattick ve Daade en Gedachte grubunun kilit isimlerinden Cajo Brendel'in katıldığı bir toplantı düzenledi. Fakat 'örgütlü' konseyciliğin başarısı uzun sürmedi. Sonuçta ICO 1974'te kendisini feshettiğini açıkladı. Hollandalı gruplar ise bir süre sonra kilit militanları çok yaşlandığı veya öldüğü için varlıklarına devam edemez oldular.

İngiltere'de Socialisme ou Barbarie'nin görüşlerinden etkilenmiş olan Solidarity (Dayanışma) adlı grup, ICO'nunkine benzer bir başarının ardından bir bölünme yaşadı ve 1981 parçalanarak dağıldı (buna rağmen Londra'daki grup 1992'ye kadar bir dergi çıkartmaya devam etti). İskandinav'da 1968'de ortaya çıkan konseyci gruplar Eylül 1977'de Oslo'da bir konferans örgütlemeyi başardılar, fakat bu çabalar da pek bir yere varmadı.

Son tahlilde, 1970'ler boyunca en fazla gelişmiş olan eğilim, kendisini 1970 Temmuz'unda yaşamını yitiren Bordiga'nın görüşlerine bağlamış olan akımdı. Bu akım büyük ölçüde çeşitli solcu örgütleri, özellikle Maocuları vuran krizler sonucu ortaya çıkmış çok sayıda unsurun kendisine kaymasından faydalandı. 1980'de, Enternasyonal Komünist Partisi, komünist solun uluslararası alanda

en önemli ve etkin grubuydu. Fakat Bordigist eğilimin sol kapitalizmin özelliklerini taşıyan unsurlara (yani maoizme ve ulusal kurtuluş hareketlerine) açılması, 1982'de örgütün parçalanmasına ve bir dizi ufak sekte dönüşmesine neden oldu.

Enternasyonal Komünist Akım'ın Oluşumu

Aslında komünist solun görüşlerinin yenilenmesinin en önemli ve uzun vadeli ifadesi bizim örgütümüzün gelişimi oldu (EKA tarihine dair daha detaylı bilgi için şimdilik EKA'nın yabancı dillerdeki internet sitelerine başvurulabilir). Örgütümüzün Fransa'daki temelleri kırk yıl önce, Temmuz 1968'de, siyasi yaşantısına Venezuela'daki Internacionalismo grubuyla girmiş RV adlı bir yoldaş ile bir yıl önce ufak bir tartışma grubu oluşturmuş unsurların ilk defa varlığını duyurmasıyla atıldı. Venezuela'daki Internacionalismo adlı grup ise 1945-1952 yılları arasında Gauche Communiste de France'ın kilit militanlarından olan Marc Chirik tarafından 1964'te kurulmuştu. Marc Chirik militan yaşama 1919'da, ilk önce Filistin Komünist Partisi'nde başlayarak, ardından Fransa Komünist Partisi'nde devam etmiş, sonrasında ise 1938'de Komünist Solun İtalyan Fraksiyonu'na katılmıştı.

Mayıs 1968 genel grevi süresince, bir tartışma grubunun unsurları, İşçi Konseylerinin Kuruluşu için Hareket imzalı çeşitli bildiriler yayınladılar ve başka unsurlarla tartışmalara girererek sonunda Eylül 1968'den itibaren Revolution Internationale'i yayınlamaya başlayan grubu oluşturdular. Bu grup konseyci hareketin içerisindeki iki farklı grupla bağlantı kurdu ve tartışmaya başladı. Bunlardan bir tanesi l'Organisation conseilliste de Clermont-Ferrand (Clermont-Ferrand Konseyci Örgütü), diğeri ise Marsilya'da örgütlenmiş olan Cahiers du communism de conseils (Konsey Komünizmi dergisi çevresi) idi.

En sonunda 1972'de bu üç grup bir araya gelerek EKA'nın Fransa seksiyonu olacak olan örgütü kurmak için birleştiler ve Revolution Internationale dergisini çıkartmaya başladılar.

Bu grup, Internacionalismo ve Bilan'ın politik çizgisini devam ettirerek 1968'den sonra ortaya çıkmış farklı gruplarla tartışmalara girdi; bu gruplar arasında en önde geleni ABD'deki Internationalism grubuydu. 1972'de enternasyonal komünist solla bağlantılı olduğunu öne süren yirmi gruba yaptığı bir çağrı ile bir iletişim ve enternasyonal tartışma ağı kurulması çağrısı yaptı. Revolution Internationale bu inisiyative sıcak yanıt verirken perspektifin uluslararası bir konferans örgütlemek olmasını önerdi. Konseyci harekete mensup olan öteki gruplar çağrıya olumlu yanıt verirken, İtalyan solunun geleneğini sahiplenen gruplar ya çağrıya kulak tıkadılar, ya da bu hareketi yeterince olgunlaşmamış bularak reddettiler.

Bu inisiyatif temelde 1973 ve 1974'te İngiltere ve Fransa'da ilk ikisi Solidarity'-den, üçüncüsü de Troçkizm'den kopmuş olan üç grubun, World Revolution (Dünya Devrimi), Revolutionary Perspectives (Devrimci Bakış) ve Wokrers' Voice'un (İşçilerin Sesi) katıldığı çeşitli toplantılar düzenledi.

Sonunda, tartışmalar dizisi Ocak 1975'te, aynı siyasi doğrultuya sahip gru-

pların, yani Internacionalismo (Venezüella), Internationalism (ABD), Revolution Internationale (Fransa), World Revolution (İngiltere), Rivoluzione Internazionale (İtalya) ve Accion Proletaria'nın (İspanya) Enternasyonal Komünist Akım adı altında birleşme kararı aldığı bir konferans düzenlemesiyle sonuçlandı.

EKA bu konferans sonunda komünist solun öteki gruplarıyla ilişki ve tartışma inşa etme politikasına devam etme kararı aldı. Bunun üzerine EKA 1977'de (Revolutionary Perspective ile birlikte) Oslo konferansına katıldı ve 1976'da Enternasyonalist Komünist Partisi'nin (Battaglia Comunista) insiyatifinde komünist solun gruplarının uluslararası bir konferans örgütlenmesi çabasına olumlu yanıt verdi.

1977'de (Milan), 78'de (Paris) ve 80'de (Paris) gerçekleşen üç konferans kökenlerini komünist solda gören gruplar arasında büyük bir ilgi doğurdu, fakat Battaglia Comunista ve Communist Workers Organization (Komünist İşçiler Örgütü - İngiltere'de Revolutionary Perspectives ve Workers' Voice'un birleşimi sonucu kurulan örgüt) tarafından EKA'yı konferanslardan atmak kararı alınması bu çabanın sona erişini de beraberinde getirdi (bu konferanslara dair daha detaylı bilgi için şimdilik EKA'nın yabancı dillerdeki internet sitelerine başvurulabilir). Bir bakıma, (1984'te birlikte Devrimci Parti için Uluslararası Büro'nu oluşturacak olan) Battaglia Comunista ve Komünist İşçiler Örgütü'nün, en azından EKA'ya karşı sektir bir biçimde kapanması, proleteryanın Mayıs 68'de yükselişiyle gelen ilk atılımın duraksamaya girdiğini göstergesi oldu. Buna rağmen, işçi sınıfının son yirmi - otuz yıl içerisinde karşılaştığı zorluklara, özellikle Stalinist rejimlerin çöküşünün ardından 'komünizmin ölümüne' dair yapılan ideolojik kampanyalara rağmen, dünya burjuvazisi işçi sınıfını tamamen alt etmeyi daha başaramadı. Temelde EKA ve onun yanı sıra DPUB (DPUB'nun EKA'ya kıyasla daha az büyümüş olması temelde sektirliğine ve örgütsel inşasını sağlam yapmasını engelleyen siyasi oportünizmine bağlıdır denilebilir. Bu konuya dair daha detaylı bilgi için şimdilik EKA'nın yabancı dillerdeki internet sitelerine başvurulabilir) tarafından temsil edilen komünist sol akımın bu süreçte ilkelerini ve varlığını korumuş olması ve şu anda dünya çapındaki sınıf mücadelesi düzeyinin 2003'ten beri yavaşça da olsa tekrar dirilmesiyle birlikte devrimci perspektife yaklaşılmaya başlayan unsurlar için bir çekim merkezine dönüşmeleri bunu kanıtlar.

EKA Temel İlkeler

- Kapitalizm Birinci Dünya Savaşı'ndan beri çöken bir toplumsal sistemdir. İki defa insanlığı kriz, dünya savaşı, yeniden yapılanma ve yeniden krizden oluşan bar-barca bir

döngüye sürüklemiştir. Seksenlerde bu çöküşün son evresine, çürüme evresine girmiştir. Bu geri çevrilemez tarihsel düşüşün sunduğu iki ihtimal vardır: ya sosyalizm ya da barbarlık; ya dünya komünist devrimi ya da insanlığın yok oluşu.

- 1871 Paris Komünü, koşulların olgunlaşmamış olduğu bir dönemde proleteryanın bu devrimi gerçekleştirmek için ilk denemesiydi. Kapitalist çöküşün başlamasıyla bu koşullar yerine getirildikten sonra, 1917'de Rusya'da gerçekleşen Ekim devrimi, emperyalist savaşa son vermiş ve daha sonra birkaç yıl daha devam etmiş olan uluslararası devrimci dalganın bir parçası olarak gerçek dünya komünist devrimine doğru atılmış ilk adımdı. Uluslararası devrimci dalganın yenilgisi, özellikle 1919-23 arası Almanya'daki yenilgi, Rusya'daki devrimi yalıtı ve hızla yozlaşmaya mahkûm etti. Stalinizm, Rus devriminin bir ürünü değil, mezar kazıcısı oldu.

- SSCB'de, Doğu Avrupa'da, Çin'de, Küba'da vb. ortaya çıkan ve 'sosyalist' veya 'komünist' adıyla alınan devlet mülkiyetine dayanan rejimler, kendisi çöküş döneminin önemli bir niteliği olan devletçi kapitalizme doğru evrensel eğilimin özellikle vahşi bir türünden başka bir şey değillerdi.

- 20. yüzyılın başlangıcından beri bütün savaşlar, büyük küçük bütün devlet arasında uluslararası alanda bir yer etme mücadelesinin bir parçası olan ölümcül emperyalist savaşlardır. Bu savaşlar insanlığa daima yükselen bir ölçekte ölüm ve yıkımdan başka hiçbir şey getirmemiştir. İşçi sınıfı savaşlara ancak uluslararası dayanışma ve bütün ülkelerde burjuvaziyle savaşarak karşı koyabilir.

- Bahanesi ister etnik, ister tarihsel ister dini olsun, bütün milliyetçi ideolojiler - 'ulusal kurtuluş', 'ulusların kendi kaderini tayin hakkı' vs işçiler için gerçek zehirlerdir. Onları

burjuvazinin şu veya bu kesiminin tarafını tutmaya çağırarak işçileri bölerler ve onları savaşların ve sömürücülerinin çıkarları uğruna birbirlerini katletmeye yöneltirler.

- Çöken kapitalizmde parlamentolar ve seçimler bir maskaralıktan başka hiçbir şey değildir. Parlemonter sirke katılma yönündeki her çağrı sadece bu seçimlerin sömürülenler için gerçek bir seçenek sunduğu yalanını güçlendirmeye yarayabilir. Burjuva hakimiyetinin özellikle ikiye bölünmüş bir biçimi olan 'demokrasi' köklerinde kapitalist diktatörlüğün Stalinizm veya faşizm gibi diğer biçimlerinden farklı değildir.

- Burjuvazinin bütün kesimleri tamamen gericidir. Bütün sözde 'işçi' partileri, 'Sosyalist' ve 'Komünist' (artık eski- 'Komünist') partiler, solcu örgütler (Troçkistler, Maoistler, eski-Maoistler ve resmi anarşistler) kapitalizmin siyasi aygıtlarının sol kanadını oluşturmaktadır. Proleteryanın çıkarlarını burjuvazinin bir kesiminin çıkarlarıyla karıştıran bütün 'halk cephesi', 'anti-faşist cephe' ve 'birleşik cephe' taktikleri sadece proleter mücadeleyi boğmaya ve saptırmaya yarar.

- Kapitalizmin çöküş dönemiyle birlikte, heryerdeki sendikalar kapitalist düzenin proleterya içerisindeki organlarına dönüştürüldüler. Sendika örgütlerinin çeşitli biçimleri, ister 'resmi' örgütler olsun ister 'taban' örgütleri, sadece işçi sınıfını kon-

trol altında tutmaya ve mücadelelerini baltalamaya yarar.

- İşçi sınıfı kavgasını yaymak için, mücadelelerini, genişlemenin ve örgütlenmenin kontrolünü, bağımsız genel kitle toplantıları ve seçilmiş ve her an geri çağırılabilir delegelerin oluşturduğu komiteler aracılığıyla alarak birleştirmelidir.
- Terörizm hiçbir şekilde işçi sınıfı mücadelesinin bir yöntemi olamaz. Eğer kapitalist devletler arasındaki daimi savaşın bir ifadesi değilse geleceği olmayan bir toplumsal katmanın ve küçük-burjuvazinin çürümesinin bir ifadesi olan terörizm, her zaman burjuvazinin kendi amaçları doğrultusunda kullanması için uygun bir zemin olmuştur. Küçük azınlıkların gizli faaliyetlerini savunmak, proleteryanın bilinçli ve organize kitle faaliyetlerinden doğan sınıfsal şiddeti savunmanın tamamen karşıtıdır.
- İşçi sınıfı komünist devrimi gerçekleştirebilecek tek sınıftır. Onun devrimci mücadelesi engellenemez bir biçimde işçi sınıfını kapitalist devletle yüzleşmeye itecektir. Kapitalizmi yok etmek için, işçi sınıfı bütün mevcut devletleri devirmek ve dünya çapında proleterya diktatörlüğünü, bütün proleteryaı yeniden örgütleyecek işçi konseylerinin uluslar arası iktidarını kurmalıdır.
- Toplumun işçi konseyleri tarafından komünist dönüşümü ne 'öz-yönetim' ne de ekonominin millileştirilmesi anlamına gelir. Komünizm, işçi sınıfının ücretli emek, meta üretimi, ulusal sınırlar gibi kapitalist toplumsal ilişkileri bilinçli bir şekilde yok etmesini gerektirir. Bu da bütün faaliyetlerin insani ihtiyaçları karşılamaya adandığı bir dünya toplumunun yaratılması anlamına gelmektedir.
- Devrimci siyasi örgüt işçi sınıfının öncü kolunu oluşturur ve sınıf bilincinin proleterya içerisinde genelleşmesinde faal bir etmendir. Görevi hiçbir şekilde 'sınıfı örgütlemek' veya sınıfın adına 'iktidarı almak' değildir. Devrimci örgütün görevi mücadelelerin birleşmesine ve işçilerin kontrolü kendileri için kendilerinin almasına doğru giden hareketin faal bir parçası olmak, bir yandan da proleteryanın kavgasının devrimci siyasi hedeflerini çıkartmaktır.

Faaliyetlerimiz

Proleter mücadelenin amaçlarının ve yöntemlerinin ve tarihsel ve anlık koşullarının siyasi ve teorik olarak netleştirilmesi. Proleteryanın devrimci faaliyetlerine doğru giden sürece katkı yapmak amacıyla uluslararası ölçekte birleşik ve merkezileşmiş örgütlü müdahale.

Devrimcilerin, işçi sınıfının kapitalizmi devirmesi ve komünist toplumun yaratılması için kaçınılmaz olan gerçek bir dünya komünist partisi kurma amacıyla yeniden örgütlenmesi.

Kökenlerimiz

Devrimci örgütlerin ilkeleri ve faaliyetleri işçi sınıfının geçmiş tecrübelerinin ve tarih boyunca işçi sınıfının doğurduğu siyasi örgütlerinin çıkardıkları derslerin bir ürünüdür. Dolayısıyla EKA kökenlerini Marks ve Engels'in Komünist Ligi'nde (1847-52), üç Enternasyonal'de (Enternasyonal İşçi Birliği, 1864-72, Sosyalist Enternasyonal, 1889 1914, Komünist Enternasyonal, 1919-28) ve 1920-30 arasında ve başta Alman, Hollanda ve İtalyan Komünist Solları olmak üzere yozlaşan Üçüncü Enternasyonal'dan ayrılan sol fraksiyonlarda görür.

DÜNYANIN BÜTÜN İŞÇİLERİ!

Şu anda giriştiğiniz mücadeleler insanlık tarihinin en önemli mücadeleleridir. Sizin mücadelelerinizin yokluğunda insanlığın korkunç sonuçlarını tahmin bile edemeyeceğimiz bir üçüncü emperyalist soykırım yaşaması kaçınılmazdır. Böyle bir savaş insanlığın birkaç yüzyıl, hatta birkaç binyıl geriye gitmesi, yani en küçük bir sosyalizm umudunu imkansız kılan bir gerileme, hatta belki insanlığın basitçe yok olması anlamına gelebilir. Daha önce hiçbir zaman bir sınıf bu kadar büyük bir sorumluluğun ve bu kadar büyük bir umudun taşıyıcısı olmamıştır. Geçmiş mücadelelerinizde yaptığınız korkunç fedakarlıklar ve gelecekte sırtı duvara dayanmış burjuvazinin sizi yapmaya zorlayacağı ve belki daha da korkunç olacak fedakarlıklar boşuna yapılmadı ve yapılmayacak.

Sizin zaferiniz, insanlık için doğanın ve ekonominin kör kanunlarının zincirlerinden kesin kurtuluş anlamına gelecektir. İnsanlığın tarihöncesi döneminin sonunu getirecek ve gerçek tarihinin başlangıcını, gereklilik diyarının harabeleri üzerinde özgürlük diyarının kuruluşunu sağlayacak.

İşçiler, sizi bekleyen devasa kavgalar için, kapitalist dünyaya karşı son hücum hazırlanmak için, sömürünün yok edilmesi için, komünizm için sınıfınızın savaş çılgınlığını tekrar savaş çılgınlığınız yapın:

DÜNYANIN BÜTÜN İŞÇİLERİ, BİRLEŞİN!